

佛陀彌阿無南

นโมพระอมิตาพุทธเจ้า

薩菩至勢大無南

นโมพระมหาสตามปรายต์โพธิสัตว์

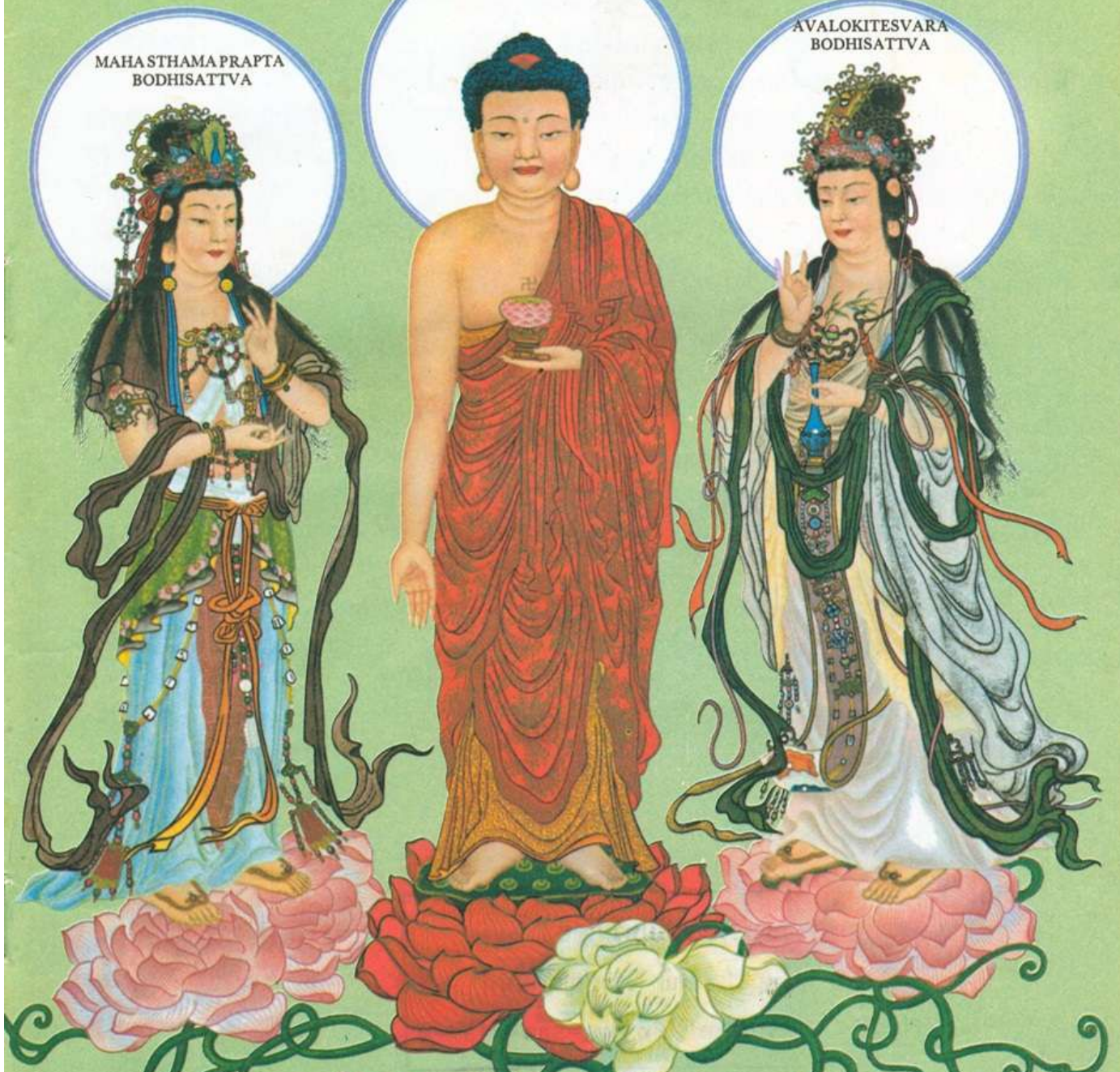
薩菩音世觀無南

นโมพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ (พระแม่กวนอิม)

AMITA BUDDHA

MAHA STHAMA PRAPTA
BODHISATTVA

AVALOKITESVARA
BODHISATTVA

สุขโขติ พุทธโลกษตร

บริษัทขายพระชุดตัส ๑๐๖๖๖๖๖๖ (๖

200
H
13.00

ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร (ปอแปปอลอมิกตอซิมเกง)

๑. ความนำ

จากวันพื้ยงหลังขึ้นไปกว่า ๒๕๐๐ ปีมาแล้ว ณ เมืองเวทีกษัตริย์ กรุงราชคฤห์ ครานั้น องค์พระศากยมุนีสัมมาสัมพุทธเจ้า กำลังทรงเผยแผ่คำสั่งสอนที่ชื่อว่า "คัมภีร์อภิสมาจิ" ท่ามกลางบรรดาพระโพธิสัตว์และพระอรหันต์สาวกจำนวนมาก อยู่ ณ เป็นขณะเดียวกันกับที่ พระอวโลกิเตศวรมหาโพธิสัตว์ ได้ดำริขึ้นว่า ชันธุรัง ๕ เป็นความว่างอยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้นพระอรหันต์องค์หนึ่ง คือ "ท่านลารีบุตร" จึงได้ปรารถนาขอให้พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร จงแสดงธรรมเรื่อง "ความว่าง - ลัญญา" แก่พวชนบวชที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้มีกำเนิดพระสูตรที่ชื่อว่า "ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร" หรือ "ปอแปปอลอมิกตอซิมเกง" ในภาษาจีน ซึ่งทำให้พวกเราได้มีโอกาสศึกษาและรู้จักกันมาจนถึงทุกวันนี้ ชื่อที่เรียกกันว่า "ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร" ในภาษาไทย และภาษาจีนเรียกว่า "ปอแปปอลอมิกตอซิมเกง" นั้น ถ้าพิจารณาจากเนื้อหาของภาษาบาลีและในเชิงธรรมะแล้ว มีความลึกซึ้งมาก กล่าวคือ

- พิจารณาในแง่ของภาษาบาลี
  - * คำว่า "ปรัชญา" แปลว่า "ปัญญา"
  - ตรงกับภาษาจีนว่า "ปอแป"
  - * คำว่า "ปารมิตา" แปลว่า "พาให้ถึงฝั่ง"
  - ตรงกับภาษาจีนว่า "ปอลอมิกตอ"
  - * คำว่า "หฤทัย" แปลว่า "ใจ" ภาษาจีนว่า "ซิม"
  - * คำว่า "สูตร" หรือ พระสูตร แปลว่า "บทมเหต" ตรงกับภาษาจีนว่า "เกง"

ดังนั้นในแง่ของภาษาบาลีแปลได้ว่า "พระสูตรที่ว่าด้วยปัญญาเป็นส่วนสำคัญที่จะพาไปให้ถึงฝั่ง (พระนิพพาน)" ถ้าหากจะพิจารณาในแง่ของภาษาบาลี โดยละเอียดไม่พิจารณาในแง่ของธรรมะแล้ว จะทำให้ไม่เกิดความแจ่มแจ้งเพียงพอในความสำคัญของพระสูตรนี้ ทั้งๆ ที่ในข้อเท็จจริงแล้ว พระสูตรนี้เป็นพระสูตรที่สำคัญมาก พระสูตรหนึ่ง แม้ว่าเป็นพระสูตรที่มีขนาดสั้นก็ตาม คือมีความยาวเพียงอักษร ๒๖๘ คำ เท่านั้น (รวมทั้งชื่อพระสูตรจำนวน ๘ คำไว้แล้ว) แต่เป็นพระสูตรที่บรรยายเรื่องของความว่างหรือ ลัญญา ได้ไว้อย่างละเอียดกระชับได้เนื้อความสำคัญทั้งหมดทีเดียว ถ้าหากจะพิจารณาในแง่ของธรรมะแล้วก็จะเข้าใจได้ คือว่า

๑ คำว่า "ปรัชญา" หรือในภาษาจีนคำว่า "ปอแป" นี้หมายความว่า ปัญญาหรือญาณทางพระพหุศาสตร์ คือปัญญาที่รู้ได้อย่างแจ่มแจ้งแทงตลอดแล้วในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบรรพชาวมรรคธรรม ของชีวิตคนๆ หนึ่ง คือเป็นปัญญาในเชิงวิปัสสนา ซึ่งได้มาจากการปฏิบัติสมาธิเป็นอย่างดีแล้ว มีใช้คำว่า "ปัญญา" ในความหมายของการได้มาโดยการอ่าน ฟัง และการพิเคราะห์พิจารณาเท่านั้น

๑ คำว่า "ปารมิตา" หรือคำว่า "ปอลอมิกตอ" ซึ่งแปลว่า "พาให้ถึงฝั่ง" นั้น มีสิ่งที่ควรพิจารณาโดยละเอียดอยู่ ๒ คำ คือคำว่า "พา" ไคร และอะไร เป็นผู้นำพา ในเชิงธรรมะและโพลักริหมายถึง ปัญญารู้อย่างชัดเจนแห่งทะเลแล้ว ในธรรมชาตวิริงๆ ของชีวิตคนเรานี้แหละ เป็นตัวชักนำหรือพาหนะที่จะนำพาเราไปนั่นเอง คำว่า "ฝั่ง" หมายถึง "แดนพระนิพพาน" เพราะในเชิงธรรมะ

๒. สุชาวดี ขุบาทเกษการ

อุปมาไว้ว่า เราทุกคนต่างต้องเวียนว่ายอยู่ใน
ห้วงมหรรณพแห่งการเวียนเกิด-เวียนตาย
(วิภูลังลาร) คือต้องวนเวียนอยู่ในความมัว-
วายของความทุกข์ลารพัดชนิดอยู่ เป้าหมายของ
เราในเชิงธรรมก็คือ " การดับทุกข์ให้สิ้นไป " หรือ
การก้าวไปจนถึงแดนหน้าไม่มีทุกข์และไม่ต้องกลับ
มาเกิดอีก-ตายอีก แดนหน้านั้นก็คือ
แดนพระนิพพาน ดังนั้นคำว่านี้ก็คือ " ฝั่งแห่งแดน
พระนิพพาน " นั่นเอง

๑ คำว่า " ทฤษฎี " หรือ " ชิม " มีอุปมาธรรมะว่า
" ลำดับขั้น " เพราะไม่มีอวัยวะส่วนใดของคนเราจะ
สำคัญเท่ากับ " ใจ " ของเราเอง และยังเป็นความ-
หมายกว้างไปได้ด้วยว่า เรื่องความว่างหรือ
สูญตา นี้ เป็นเนื้อหาสาระที่สำคัญในทางธรรม
ขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะในพุทธ-
ประวัติระบุว่า องค์พระศาสดาสมณิพุทธเจ้าต้องใช้
เวลาถึง ๒๒ ปี ในการชี้แนะสั่งสอนเรื่อง
" สูญตา "

๑ คำว่า " สูตรหรือพระสูตร " หรือในภาษา
จีนว่า " เกง " โดยปกติ ธรรมะหมวดใดหรือ
หมวดใดที่จะถูกเรียกว่า " สูตร " หรือ " พระสูตร " ได้
ก็ต่อเมื่อเป็นพุทธพจน์เท่านั้น แต่ข้อความใน
ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตรนี้เป็นคำบรรยาย
ธรรมะขององค์พระอวโลกิเตศวรมหาโพธิสัตว์
(พระแมกวนิม) แต่ก็ก็เป็นคำบรรยายขององค์
พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสรับรองความถูกต้อง
ไว้แล้วท่ามกลางสันนิบาตสังฆะ ณ ภูเขา
ศิขรฉกฏ หลังจากทีพระอวโลกิเตศวรมหาโพธิ-
สัตว์ได้จบคำบรรยายธรรมะลงแล้ว ดังนั้นจึงจัด
ได้ว่า เป็นพระสูตรได้สูตรหนึ่ง

เมื่อพิจารณาทางธรรมะประกอบแล้วจึง
พระสูตรที่ว่า " ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร " หรือ
" ป่อแยบป่อลอมิกตอชิมเกง " น่าจะมีความหมายว่า
" พระสูตรลำดับขั้นที่เห็นว่าปัญญาเป็นพาหนะ
ที่สำคัญที่จะพาให้ ไปถึงฝั่งพระนิพพาน " ได้นั่นเอง

พระสูตร " ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร " นี้
ได้รับการถ่ายทอดออกเป็นภาษาจีนในราว
พ.ศ. ๑๒๐๖ โดยท่านเจียงจั้ง (พระถังซำจั๋ง)
โดยอาศัยต้นฉบับจากภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็น
ภาษาหลักที่พุทธศาสนิกชนนิยตเป็นหลัก
อยู่นั่นเอง โดยปกติพระสูตรชนิดนี้ทุก ๆ ไปมัก
นิยมเรียกชื่อสั้น ๆ ว่า " สูตรหัวใจ " หรือ
" ชิมเกง " ในภาษาจีน เป็นพระสูตรที่มี
ขนาดสั้น มีอักษรเพียง ๒๖๘ คำ ทั้ง ๆ ที่
โดยความจริง ตามคำบอกเล่าของท่าน -
กุมารรังษิแล้ว ระบุว่าพระสูตรนี้มีความยาว
ถึง ๖๐๐ บรรพ เขียนออกเป็นหนังสือได้ถึง
จำนวน ๒๔ เล่ม เป็นพระสูตรหนึ่งที่ตั้งอยู่ใน
หมวดปรัชญา (ในราวช่วงตีหนึ่งแบ่งพระสูตร
มหายานออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ รวม ๕ หมวด
คือ หมวดอวตลกะ หมวดไวปุลยะ หมวด
ปรัชญา หมวดลัทธธรรมปุณฺฑริก และหมวด
ปรินิรมาณ)

๒. ใจความสำคัญใน
“ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร”
มีว่าอย่างไร?

ในจำนวนอักษร ๒๖๘ คำ รวมทั้งชื่อของ
พระสูตรนี้ด้วย มีใจความสำคัญดังนี้ :-

ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร

พระอโศกเทวครมทาโพธิสัตว์ (พระแมกวนิม)
เมื่อทรงบำเพ็ญปัญญาบารมีจนได้บรรลุถึง
โลกตรรกธรรมอันลึกซึ้งแล้ว ก็พิจารณาถึงเห็น
ว่าที่แท้จริงแล้ว ชันธ์ ๕ นั้นเป็นคุณย์
(ลุ่มยา หรืออนัตตา คือ ความว่าง) และเมื่อ
สามารถมองเห็นว่าชันธ์ ๕ เป็นคุณย์แล้ว จึง
ช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง
ท่านสาวิรบุตร ! รูปไม่ต่างไปจากความคุณย์
ความคุณย์ไม่ต่างไปจากรูป รูปก็คือความคุณย์
ความคุณย์ก็คือรูปนั่นเอง เวทนา - สัญญา -
สังขาร - วิญญาณ ไม่มี ตา - หู - จมูก - ลิ้น - กาย
- ใจ (ไม่มีอายตนะภายใน ๖ อย่าง) ไม่มีรูป -
เสียง - กลิ่น - รส - สัมผัส และธรรมารมณ์
(อายตนะภายนอก ๖ อย่าง) ไม่มีวิญญาณ
(ความรู้สึกรับรู้ได้) ในอายตนะภายในทั้ง ๖ ด้วย
(จักขุวิญญาณ - โสทวิญาณ - หานวิญญาณ
- จิวหาวิญญาณ - กายวิญญาณ และ -
มโนวิญญาณ) ไม่มีวิจข่า - ไม่มีอวิจข่า
ไม่มีความสิ้นไปแห่งวิจข่าและอวิจข่า ดังนั้น
ไม่มีความแก่ - ความตาย และไม่มีความสิ้น
ไปแห่งความแก่ความตาย ไม่มีทุกข์ -
ลุ่มทภัย - นิโรธ - มรรค ไม่มีญาณ (ปัญญา)
ไม่มีการบรรลุถึงซึ่งปัญญา และไม่มีอะไรที่
ต้องบรรลุอีกต่อไป

พระโพธิสัตว์ เมื่อได้ทรงบำเพ็ญปัญญา
บารมีแล้ว เป็นผู้ซึ่งความเป็นผู้มีจิตที่
ปราศจากอุปสรรคขวางกั้นทั้งหมด ไม่มี
ความขลาดกลัว หรือวิตกกังวลใดๆ เหลืออยู่
ต่อไปแล้ว จึงเป็นผู้มีความเห็นถูกต้องชอบธรรม

(สัมมาทิฐิ) และกระทำกิจทั้งปวงอย่างถูกต้อง
โดยเสมอ ในที่สุดก็บรรลุถึงพระนิพพาน
บรรดาปางพระพุทธรูปทุกๆ พระองค์ ทั้ง
อดีตกาล - ปัจจุบันกาลและอนาคตกาล ล้วน
ต่างได้เคยบำเพ็ญปัญญาบารมีมาด้วยกัน
แล้วทุกๆ พระองค์ และเมื่อได้นำปัญญาดูธรรม
นี้แล้ว จึงได้ตรัสรู้หนทางตรัสรู้มาสัมโพธิญาณ
ตั้งนั้นควรได้ทราบว่า ปัญญาบารมีนี้เป็น
หนทางที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นหนทางที่ไม่อาจมีหมกมุ่น
โศกเศร้าเสียใจได้ เป็นหนทางที่สามารถขจัด
ทุกข์ภัยทั้งปวง และเป็นพาหนะนำพาไปสู่
แต่หนพพานได้แน่นอน จึงไม่ควรจะมีกัษ
โตใดๆต่อไปเลย ตั้งนั้นควรหมั่นสดภาวภา
ษนตบถ ด้วยเหตุนี้แล...

ออกไป... ไป... ไปยังฟากฝั่งนั้น ไปให้
พ้นอย่างฉิวเฉียด, ไปสู่ความเป็นผู้ตรัสรู้,
ไปสู่ความสงบสันติ เบิกบานเกษมสำนึ
จิต

๔. อุทฺทหิตี มุทฺทเกษการ

๓. เพ่งพิจารณาความหมายในแต่ละประโยค
ของ “ปรัชญาปาริมิตาเหตุยลลิตฺร”

เมื่อทราบเนื้อหาสาระสำคัญของสูตรนี้แล้ว ก็ควรพิจารณาต่อไปถึงความหมายหลัก ซึ่งของพระสูตรนี้ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการนำ ประโยคแต่ละประโยค ซึ่งมาพิจารณาในเชิง ชรรถนะได้ดังนี้คือ

๑. พระอวโลกิตศวรมหาโพธิสัตว์

(พระแม่กวนอิม) เมื่อทรงได้นำปัญญูปัญญาบารมี จนบรรลึงถึงโลกตรชธรรม์หลักซึ่งแล้ว (กวน จือ โจ โฉ ลัก อัง ซิม ปอ ลอ แผ มิท ทอ ซือ)

ในประโยคนี้มีค้วนที่ควรทำความเข้าใจ ให้แจ้งชัดอยู่ ๓ ที คือ - นำเพ็ญปัญญา บารมี - โลกตรชธรรม และคำในภาษาจีนที่ว่า กวน-จือ-โจ-ผู่-ลัก

นำเพ็ญปัญญาบารมี มีความหมาย ดังนี้ คำว่า “นำเพ็ญ” ก็คือ การทำให้มีขึ้น การมุ่งทำให้เป็นผลสำเร็จ คำว่า “ปัญญา” หมายถึง พหุปัญญา (ปัญญาของพระพหุเจ้า) คือ ปัญญาที่รู้จักในกฎแห่งความไม่เที่ยงแท้ (อนิจจัง) กฎที่ว่าไม่มีตัวตนจริง ๆ (ลัญตา หรือ อนัตตา) ซึ่งการจะมีปัญญาชนิดนี้ ได้ก็ โดยผ่านการมุ่งทำจริง ๆ โดยจิตที่เป็นสัมมา- สมาธิ คือเป็นปัญญาที่รู้แจ้งเห็นจริงตาม- ชรรถนชาติของชีวิตแต่ละตน คือด้วยการทำ จินัลสนนากรรณฐานเท่านั้น มีใจปัญญาที่ได้ มาจากการอ่าน - การฟัง หรือ การคิดตามทวน หาเหตุผลเช่นคนทั่ว ๆ ไปได้ทำก่น้อยเท่านั้น คำว่า “บารมี” มีความหมายว่า “ผลที่ได้รับ จากการมุ่งทำมาแล้วก่อนหน้า” ดังนั้นคำว่า “นำเพ็ญปัญญาบารมี” ในที่นี้ก็คือ

การมุ่งมั่นที่จะทำให้มีพหุปัญญาได้เกิดขึ้น มาให้ลุ่มบุญ และได้รับผลสำเร็จตามความตั้งใจ แล้วนั่นเอง.

คำว่า “โลกตรชธรรม” หมายถึง ชรรถนะที่พ้นวิสัยของชาวโลกพินทุ จะทำ ความเข้าใจได้ คือเป็นชรรถนที่อยู่เหนือโลก เหนือกิเลส เหนือกรรม เหนือวิบาก หมายถึงชรรถนที่เรียกว่า มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน๑ คือ ไม่ใช่ชรรถนที่เล็ดลอดออกมาเอง แต่ต้องเน้นการ สรรณีให้เกิดมีขึ้นแก่ตนเองโดยตนเอง โดยปฏิบัติ ตาม อริยมรรค มีองค์ ๘ (ศีล สมาธิ ปัญญา หรือ ทางสายกลาง) คำว่า มรรค ๔ คือ วิธิการในการปฏิบัติชรรถนเพื่อที่จะได้บรรลุผล ๔ ต่อไป คือแนวทางปฏิบัติของพระโสดาบัน, พระ ลิกขาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ ซึ่งแยกโดยละเอียดได้ดังนี้

มรรค ๔ มรรคของพระโสดาบัน คือ ละกิเลส หรือ ชณะกิเลสได้อย่างสิ้นเชิงแล้ว ๓ อย่าง คือ การยึดถือว่ามีตัวตน (สักกาย- ทัฐิ) ๑. ความลึกลงลึกลงในชีวิตในอดีต - อนาคต และปัจจุมัน - โลกนี้ - โลกหน้า - ลึกลงลึกลงในกรรมและผลของกรรม ในหนทางปฏิบัติว่าทางไหนถูกต้องและทาง ไหนไม่ถูกต้อง (วิจิกขนา) ๑. และละได้แล้ว โดยสิ้นเชิงจากความเชื่ออย่างหมาย ในพิช- กรรม - เครื่องลางของขลัง - หรือปฏิบัติและ ยึดถือศีลแบบผิด ๆ คือ ถือศีลไม่ใช่เป็นไปเพื่อ ความดับทุกข์ (ลัลลพพตปราคาส) ๑.

มรรคของพระสักกาทคามิ (พระสักกาทคามิ) คือ เป็นวิริยการปฏิบัติที่ละกิเลสได้ ๓ อย่าง (สักกายทิฐิ ~ วิจิกจณา ~ สัลลพตปรามาส) แล้ว ยังสามารถบรรเทาอกุศลมูล (รากเหง้าอกุศล) ๓ อย่าง คือ โลภ โกรธ หลง ให้เบาบางลงได้ แต่ก็ยังไม่ถึงกับสิ้นไปเสียทีเดียว

มรรคของพระอนาคามี คือ เป็นวิริยการปฏิบัติที่ละกิเลส ๓ อย่าง อย่างพระโสดาบัน และ ได้บรรเทา โลภ โกรธ หลง ได้แล้ว ยังได้ก้าวพ้นจากกิเลสอีก ๒ อย่างได้ คือ ละจาก กามราคะ (ความยินดีพอใจในวัตถุกาม คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส) และ ความพยายาทำอาฆาต (ปฏิฆะ) แล้วด้วย

มรรคของพระอรหันต์ คือ ละกิเลสได้ ทั้ง ๕ ตั้งที่กล่าวมาแล้วของพระอนาคามี และยังมีกิเลสทั้งหมดอีก ๕ อย่างได้คือ ละสังขารปราคะ (ความยินดีพอใจในรูปภพ หรือในรูปพรหม) ~ อรูปปราคะ (ความยินดีพอใจในอรูปพรหม หรืออรูปพรหม) มานะ (การไม่นำตัวเองเข้าไปเทียบเคียงกับ

ผู้อื่นใดทั้งหมด) - อุทัจจะ (ความฟุ้งซ่าน ความมึนตึ่มที่กระวนกระวาย) และ อวิชชา (คือความไม่รู้จัก) และปฏิบัติจริงได้ใน อริยสัง ๕ นั้นเอง

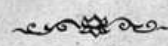
เมื่อได้ปฏิบัติ หรือ เอาจใจของตนเดินทางไปในมรรคทั้ง ๕. คือมรรคที่จะทำให้หลุดพ้นจากกิเลสแล้ว พัดชนิตที่เรียกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ ๑๐ หมวดคือ * สักกายทิฐิ * วิจิกจณา * สัลลพตปรามาส * กามราคะ * ปฏิฆะ * รูปราคะ * อรูปราคะ * มานะ * อุทัจจะ * อวิชชา * แล้วก็จะได้รับผลแตกต่างกันออกไป คือ เป็นอริยมัคคผลใน ๕ ระดับต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิธรรมที่ตนเองได้นำเพ็ญ ผลที่ได้ก็นำเพ็ญนี้ เรียกว่า ผล ๕ คือ

๑. พระโสดาบัน (ผู้เข้าสู่ไปในกระแสพระนิพพานแล้ว - เดินไปในทางที่ถูกต้องแล้ว) ซึ่งมีจุดหมายอยู่ที่นิพพานแน่ๆ ใจของอริยมัคคผลขั้นนี้จะไม่หวนกลับมาคิดโลภียวิสัยอีกต่อไป ล้วนจะได้รับผลช้าหรือเร็วแต่ไหนก็อยู่ที่การนำเพ็ญนารมย์ของแต่ละท่าน แต่ที่แน่ๆ ก็คือไม่ต้องไปเกิดในอบายภูมิอีกแล้ว

๒. พระสักกาทคามิ (ผู้ที่กลับมามีอกุศลเพียงเท่านั้น) เป็นอริยมัคคผลขั้นสูงกว่าโสดาบัน คือเมื่อดับขันธ์แล้วจะได้ไปเกิดเป็นพรหม และเมื่อนารมย์แก่กล้าแล้วจะหวนกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกชาติหนึ่ง และจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในโลกมนุษย์นี้

๓. พระอนาคามี (ผู้ไม่กลับมาอีก) คือเมื่อดับขันธ์แล้วจะไปเกิดในพรหมโลกและได้บรรลุอรหัตตผล ในพรหมโลกไปเลย

๔. พระอรหันต์ ได้แก่ อริยมัคคผลขั้นสูงสุด คือจะไม่ไปเกิดอีกแล้วในภพใด ภูมิใด ฟังสิ่งใด ก็จะปรินิพพานในชาติที่ชาติเดียวเท่านั้น นี่คือสิ่งที่เรียกว่า มรรค ๘ ผล ๔

๒. อุชาวัตติ พุทธเกษตร

คำว่า "กวน ใจ ใจ ผู้ ลัก" คือ พระนามอีกพระนามหนึ่งของพระอวโลกิเตศวรมหาโพธิสัตว์ หรือ พระแม่กวนอิม เป็นชื่อที่ทำพลัมณะทั้งห้าข้างตั้งและเขียนขึ้นไว้เป็นครั้งแรกในคำแปลภาคภาษาจีนของปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร มีความหมายว่า "ผู้มีกายและใจเป็นอิสระจากสิ่งทั้งปวงทั้งสิ้น"

๒. พิจารณาสิ่งเห็นว่าที่แก่แล้วขันธ์ ๕ นั้นเป็นคณฺห (จิตต กิณน อูวัน โภ คต)

มีอยู่ ๒ คำที่ควรทำความเข้าใจให้ชัดคือ ขันธ์ ๕ และเป็นคณฺห

ขันธ์ ๕ คือ รูป, เวทนา, สัญญา, สังขาร, วิญญาณ หรือเรียกได้ว่า ธรรมทั้งปวงที่แยกได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ คือ ธรรมที่เป็นรูปให้เห็นและรู้สึกได้เรียกว่า "รูปธรรม" และธรรมที่ไม่อาจมองเห็นหรือรู้ได้โดยง่ายคือ "นามธรรม" ซึ่งนิยมเรียกสั้นๆ ว่า "รูป" และ "นาม" ถ้าจะเปรียบเทียบกันคนก็คือนสิ่งที่เรียกว่า "กาย" และ "ใจ" นั้นเอง ซึ่งประกอบด้วยส่วนใหญ่น้อย รวม ๕ ส่วนเรียกว่า ขันธ์ ๕ ซึ่งแยกออกเป็นส่วนที่ถือว่าเป็น "รูปธรรม" หรือ "รูป" หรือ "กาย" ได้ ๑ ขันธ์ คือรูปขันธ์ และอีก ๔ ส่วนที่เรียกว่า เวทนาขันธ์, สัญญาขันธ์, สังขารขันธ์, และวิญญาณขันธ์, นั่นคือส่วนที่เรียกว่า "นามธรรม" หรือ "นาม" หรือ "ใจ" นั้นเอง ใน ๕ ส่วนของร่างกายที่เรียกว่า ขันธ์ ๕ นี้มีความหมายแตกต่างกันดังมีคือ "ธาตุธรรม"

รูปขันธ์ คือสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดที่เป็นรูปเป็นร่าง

เวทนาขันธ์ คือความรู้สึกในอารมณ์ เช่น อารมณ์สุข - อารมณ์ทุกข์

สัญญาขันธ์ คือความจดจำได้เช่น เมื่อได้กลิ่นทุเรียนก็รู้ว่า เป็นกลิ่นทุเรียน แม้จะไม่ได้เห็นผลทุเรียนเลยก็ตาม....

สังขารขันธ์ คืออารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับใจเพราะเราคิดปรุงแต่ง - เสริมต่อ หรือตัดต่อตนเอง ด้วยความนึกคิดของเราเอง

วิญญาณขันธ์ คือ "ความรู้สึกหรือเข้าใจได้" เช่นเมื่อตามองเห็นแก้วน้ำบรรจุ น้ำใสเตงอยู่ เรียกว่า ตามเห็นรูป รู้ว่าเป็น - แก้วน้ำ (สังขารขันธ์) คาดว่าน้ำจะเป็น - น้ำหวาน (สังขารขันธ์) รู้ว่าน้ำหวานสีเตง คือ น้ำ, น้ำตาล, และสีเตงมารวมกัน (วิญญาณขันธ์) ไม่ใช่วิญญาณในความหมายที่ว่า ล่องลอยคอยเข้าสิงเข้าสู่ผู้หนึ่งผู้ใดก็ตาม

คำว่า "คณฺห" ก็คือสิ่งที่เรียกว่า "สัญญา" หรือ "อนัตตา" นั้นเอง มิใช่ว่ามีตัวตนให้เห็นหรือเป็นคณฺหคือไม่มีอยู่เลย ตามวิสัยของโลก (โลกียวิสัย) มันมีอยู่ แต่เราทำใจได้ว่ามีไม่มีอยู่ คือไม่เอาใจไปยึดว่ามี เพราะถ้าไปยึดว่ามีก็เกิดชอบ - ชัง - หวงแหนขึ้น คือทำใจให้ว่าง คำว่าใจว่าง มิใช่ใจที่ขาดสติไม่รู้ตัวรู้ตัว เป็นใจเหมือนใจคนธรรมดา ๆ แต่เป็นใจที่ไม่ยึดถือเอาทกสิ่งภายนอกกายมาเป็นอารมณ์ - มายิตมัน ก็อมัน เป็นลักษณะที่ ท่านพุทธทาส - พุทธบัณฑิตกล่าวไว้ว่า "ใจว่าง" หรือ "จิตว่าง" นั้นเอง คือเป็นใจที่ว่างเห็นอะไร ๆ ทุกอย่าง แม้ว่าจะมีอยู่ให้เห็นด้วยตา แต่ใจก็ไม่เห็น ไม่ยอมรับเอาเข้ามาสู่ใจให้เป็นทุกข์นั้นเอง

ไปสู่วิชาเป็น อุชาวัตติ (๒๖๖/๒๖๗)

๓. เมื่อสามารถมองเห็นว่าฉันดี เป็นคู่หมั้นแล้ว จักช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ทั้งปวง (๓ อธิ ไซ่ ๓ หงต)

คือเมื่อเห็นอย่างแจ่มชัดแล้วว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนไม่เที่ยงไม่คงทน (อนิจจัง) ล้วนเป็น - ความว่าง หรือ เป็นศูนย์ (อนัตตาหรือสญฺฐตา) แล้ว แม้จะมีอะไรบังเกิดขึ้นก็ไม่เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนใด ๆ กับใจของผู้รักต่อไป - คือเป็นการรู้เท่าทันตามสภาพความเป็นจริง ดังนั้นจึงเป็นผู้ปราศจากความทุกข์ทั้งปวงนั่นเอง

๔. ท่านสารีบุตร (เลิศ จือ)

มีข้อควรทำให้เกิดความกระแ้างอยู่ ๒ ส่วนคือ..... ทำไมต้องเหยียนามของท่านพระสารีบุตรอรหันต์ผู้เป็นเจ้า และ ท่านคือใคร มีความสำคัญอย่างไร ?

เหตุที่ต้องเหยียนามท่านพระสารีบุตร...

ก็เพราะท่านเป็นผู้ช่วยชี้ให้พระอโศกเถกวัฑู (พระแม่กวนอิม) เป็นผู้แสดงธรรมในครั้งนั้น ดังนั้น พระอโศกเถกวัฑูจึงทรงเลื่อมใสเชื่อเป็นการแก้ความข้องใจที่จะแสดงธรรมโดยละเอียดต่อไป

ท่านพระสารีบุตรอรหันต์เจ้า ท่านมีชื่อเดิมว่า "อุปติสสะ" แต่ที่คนมักเรียกชื่อท่านว่า "ท่านสารีบุตร" ก็เพราะท่านเป็นบุตรของนางสารี เป็นพระอรหันต์ที่องค์พระศาสดาชมเชยยกย่องว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในทาง ปัญญา เดิมก่อนออกบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ได้ศึกษาอยู่สำนักปริพาชกชื่อ ลกขุญย์ ต่อมา ได้พบพระอัสสชิเถระ ขณะที่ท่านกำลังออกบิณฑบาต ก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสในความล้ำลึกสงบเลื่อมของท่านอัสสชิขอรหันต์เจ้า จึงเดินตามท่านไปห่าง ๆ

ครั้งหนึ่งเขาเห็นพระเถระได้อาหารบิณฑบาตแล้วไม่ทำ โคนไม้ต้นใหม่ อุปติสสะรู้ความที่ท่านประสงค์จะนั่ง จึงนำเอาอาสนะของตนไปลาดถวาย แม้ในเวลาทำพิธีอาหารบิณฑบาตเสร็จแล้วเขาก็ได้ถวายน้ำแก่ท่าน แล้วจึงกล่าวว่า

* ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อินทรีย์ของท่าน ฟ่องโล่แท้ จริยธรรมของท่าน บริสุทธิ์สะอาด ข้าแต่ท่านผู้มีอายุ ท่านบวช เจาะจงใคร ใครเป็น ค่ำลตาของท่าน หรือว่าท่านชอบใจธรรมของใคร ? *

พระเถระคิดว่า 'ธรรมตาเหล่าปริพาชก เป็นข้าศึกต่อพระศาสดา เราจักแสดง ความลึกซึ้งในพระศาสดาแก่ปริพาชกนี้' จึงกล่าวว่า

"เราเองเป็นผู้บวชใหม่ ไม่อาจสามารถ จะแสดงธรรมโดยพิสดารได้ก่อน"

อุปติสสะ กล่าวว่

"ขอพระผู้เป็นเจ้ากล่าวตามสามารถ เกิด ฉะมากหรือน้อยก็ตาม ข้าพเจ้า ต้องการใจความเท่านั้น"

พระเถระได้กล่าวแก่เขาว่า

"ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระศาสดาทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณมีปกติ ตรัสอย่างนี้"

เมื่ออุปติสสะ ได้ฟังเพียงเท่านั้น ก็บรรลุโสดาบันบุคคล แล้วกล่าวกับพระเถระว่า

“ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท่านแสดงธรรมเพียงเท่านี้ก็พอแล้ว ตอนนี้พระศาสดาของเราประทับอยู่ ณ ที่ใด?”

พระเถระจึงตอบว่าประทับอยู่ที่พระเวฬุวันมหาวิหาร อุปติสสะทราบดังนั้นแล้วจึงให้พระเถระล่วงหน้าไปสู่เวฬุวันมหาวิหารก่อนตนเองจะตามไปภายหลัง

ครั้นถึงพระเถระไปแล้วก็บอกรู้ไปสำนักของของปริพาชก ได้กล่าวภาษิตคาถาที่พระเถระแสดงแล้วให้ภิลิตะ (พระโศคนัลลหะ) ผู้เป็นสหาย ครั้นกล่าวจบภิลิตะก็สำเร็จโสดาบัน จากนั้นทั้งสองจึงไปยังอารามของอาจารย์ลัญชัยหวังจะบวชออกธรรมชั้นประเลิฐุ แต่ท่านลัญชัยมีทฐุมากไม่ยอมเป็นศิษย์ของใคร (ถือตนว่าเป็นอาจารย์ของผู้น้อยตลอด)

จากนั้นสองสหายพร้อมด้วยปริพาชก ๒๕๐ คนได้ไปสู่พระเวฬุวัน ขอบวชเข้าอุปสมบท พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทานเอตทัคคะอุปสมบทแก่ชนเหล่านั้น พระสารีบุตรนั้นบวชได้ ๑๕ วันจึงสำเร็จพระอรหันต์ เมื่อพระพททเจ้าทรงแสดง “เวทนาปริคคหสูตร” แก่ที่ภนขปริพาชกผู้เป็นหลานของท่าน เหมือนผู้มีโรคอาหารที่เขาคิดให้ผู้อื่น

ในเวลาบ่ายวันนั้น พระศาสดาทรงประชุมสาวก ณ พระเวฬุวัน ทรงประทานตำแหน่งพระอัครสาวกเบื้องซ้ายแก่พระโศคนัลลหะ และให้พระสารีบุตร เป็นอัครสาวกเบื้องขวา นับได้ว่าท่านเป็นธรรมเสนาบดีในครั้งพุทธกาล และท่านได้ดับขันธ์ปรินิพพานก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนจะดับขันธ์ได้ขอพระบรมพุทธานุญาตกลับไป ณ บ้านเกิดเมืองपालันหา ได้เสด็จธรรมโปรดโยมมารดาให้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผลแล้วจึงปรินิพพาน ท่านนั้นพระอรหันต์ผู้มีความกตัญญูตถเวทนี้อย่างเยี่ยมยอดอีกด้วย

๕. รูปไม่ต่างไปจากความคุ่นัย - ความคุ่นัยไม่ต่างไปจากรูป - รูปก็คือความคุ่นัย - ความคุ่นัยก็คือรูปนั่นเอง. เวทนา-สัญญา-สังขาร-วิญญาน ก็เป็นคุ่นัยเช่นเดียวกัน (เล็ก ปก อี คง - คง ปก อี เล็ก - เล็ก เจียก ซือ คง - คง เจียก ซือ เล็ก - เซา ซือยง อัง เล็ก หยิต ผก หยู่ ซือ)

ข้อที่น่าพิจารณาก็คือ ทำไมต้องบรรยายข้อความกลับไปกลับมา น่าจะเกิดจากเหตุผลข้อไปนี้คือ เป็นภาษากวีไพเราะจะบรรยายให้ฟังที่ยังไม่ปฏิบัติธรรมขั้นสูงได้รู้จักคำว่า คุ่นัย หรือ ความว่าง, สัญญา, อนัตตา, ได้ เปรียบดังคนที่ไม่เคยสัมผัสผลความหวานของน้ำตาล ดังนั้นจะอธิบายให้เขาเข้าใจว่า “หวาน” อย่างน้ำตาลเป็นเช่นไรคงจะยาก และทางผู้ฟังคงไม่รู้ได้โดยบังเอิญ ดังนั้นจึงลำดับกล่าวเข้าไปยามาให้ชัดเจน เหมือนกับบอกว่าน้ำตาลนั้นมันรสหวาน - ไม่เปรี้ยว - ไม่เค็ม - ไม่กร่อย... คือเพื่อจะอธิบายให้คนนั้นได้เข้าใจคำว่า “หวาน” ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นนั่นเอง และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ คงมุ่งชี้ลงไปให้ชัดว่า แม้ว่ามันจะเป็นคุ่นัย (ไม่มีอยู่) แต่ความจริงมันก็มีอยู่ คืออธิบายว่า “มีอยู่ คือ ไม่มีอยู่” และ “ไม่มีอยู่ ก็คือมีอยู่” คือมันมีอยู่ทางกายแต่ทางใจไม่มี

หรือไม่รู้บอเอาไว้ และแม้ว่าใจจะตระหนักรู้ว่าเป็นสิ่งไม่มีแต่ตามวิสัยแบบทางโลก (โลกียวิสัย) แล้วมันมีอยู่นั่นเอง

๖. ท่านลัทธิบุตรธรรมทั้งปวงมีความค่อนเป็นลักษณะ (เล็ด ลือ! ชื่อ จู ผิง คง เซียง)

Δ คำว่า ธรรมทั้งปวง ในประโยคนี้ น่าจะหมายถึงบรรดาทุกสิ่งทุกอย่างในโลกทั้งหมด

๗. (ธรรมทั้งปวง) ~ ไม่เกิด ไม่ดับ ไม่มีหมอง ไม่ส่องแผ้ว ไม่หย่อน ไม่เต็มอย่างนี้ (บุก เซ่ง บุก ทึก - บุก เกียว บุก เคง - บุก เคง บุก ก้า)

Δ ในข้อนี้ก็คือการอธิบายขยายความเรื่องความค่อน ในข้อที่ ๖. คือเห็นว่า "ความว่าง ความค่อน ~ สัจตธา ~ อนัตตา" นี้เป็นภาษาธรรมจะนึกคิดต่าง ๆ เหมือนภาษาที่เราพูดกันนั้นไม่ได้ คำว่า "ความค่อน" ไม่ใช่แปลว่า "ไม่มีเลย" คือมันมีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ คือ "สภาวะธรรมที่เป็นอยู่แล้วดั้งเดิมของสิ่งๆ เรียกว่า นิพพาน" นั่นเอง คือเป็นสิ่งที่ไม่มี การเกิด ~ ไม่มี การดับ (สิ้นลุต) ~ ไม่สกปรก หรือ มืดหมอง ~ ไม่ส่วงามอย่างย้ง (ตามความหมายของชาวโลกโดยทั่วๆ ไป) ไม่มีส่วที่ขาดตก ไม่ครบ (ไม่หย่อน) และไม่มีความหมายว่า เต็มบริบูรณ์แล้วในความหมายของภาษาพูดของคน คือเป็นสภาวะที่ไม่อาจจะใช้ภาษาพูดอธิบายให้เข้าใจได้นั่นเอง จะรู้ได้ก็โดยผู้มี "ใจว่าง" จริงๆ คือมองทุกอย่าง - รับเอาทุกอย่างด้วย "ใจว่าง" ที่แท้จริงตามธรรมชาติ ทั่วธรรมชาติแท้ๆ ดั้งเดิมของใจคนนี่แหละคือสิ่งๆ เรียกว่า ๘ ความค่อน ~ สัจตธา ~ อนัตตา ~ ความว่าง ~ สิ้นลุต ~ นิพพาน ~ นิโรธ...

๘. เพราะฉะนั้น ในความค่อนซึ่งไม่มีรูป (ชื่อ กู คง จง บู เล็ก)

๙. ไม่มีเวทนา - สัญญา - สังขาร - วิญญาณ (บู เซา เซียง ฮึง เล็ก)

๑๐. ไม่มีตา - หู - จมูก - ลิ้น - กาย - ใจ (บู งัฬ ย้อ พี เล็ก เซง อี)

๑๑. ไม่มีรูป - เสียง - กลิ่น - รส - สัมผัส และ ธรรมารมณ์ (บู เล็ก เซง เซียง มี ฉก ผิง) ■ คำว่า ธรรมารมณ์ หมายถึง สิ่งที่รับรู้ได้ทั้งใจ

๑๒. ไม่มีวิญญาณในอายตนะภายในทั้ง ๖ (บู งัฬ โก - โน จี บี อี เล็ก โก)

Δ ความหมายของคำว่า "วิญญาณ" ในที่นี้ก็คือ "ความรู้สึกได้เมื่ออายตนะภายในและอายตนะภายนอกมากระทบกันเข้า" เช่น ตาเห็นรูป เรียกว่า "จักขุวิญญาณ" หูได้ยินเสียง เรียกว่า "โสตวิญญาณ" จมูกได้กลิ่น เรียกว่า "ฆานวิญญาน" ลิ้นได้ลิ้มรส เรียกว่า "ชิวหาวิญญาณ" กายได้สัมผัสแตะต้องเรียกว่า "กายวิญญาน" ใจได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ เรียกว่า "มโนวิญญาณ"

๑๓. ไม่มีวิจชา - ไม่มีอวิจชา ไม่มีคามลันไปแห่งวิชาและอวิจชา จนถึงไม่มีความแก่ ไม่มีความตาย และไม่มีความลันไปแห่งความแก่และความตาย (บู บู เมง - ทยิต บู บู เมง จิน - โน จี บู เล้า ชื่อ - หุยต บู เล้า ชื่อ จิน)

Δ คำว่า วิจชา ในที่นี้คือ ความรู้อย่างชัดเจนแล้วใน ทกซ์ - มลเหตุแห่งทกซ์ - การดับทกซ์ และ หนทางหรือแนวทางเพื่อการดับทกซ์ คือ รู้แจ้งเห็นจริงใน อริยสัจ ๔ นั่นเอง ส่วนคำว่า "อวิจชา" ก็มี ความหมายตามนัยตรงกันข้ามกับคำว่า "วิจชา"

Δ คำว่า ความแก่ - ความตาย ก็คือผลที่ปรากฏให้เห็นตามธรรมตาของชาวโลก ที่มีร่างกายแปรผันไปตามกาลเวลาที่ล่วงเลยไป

ประโยชน์ทั้งประโยชน์ เป็นความต่อเนื่องมาจากประโยคก่อนๆ คือเมื่อมีใจเป็นคณฺหฺหรือพิจารณาแล้วแจ้งชัดด้วยใจตนเองว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นคณฺหฺหรือว่างอยู่แล้ว ดังนั้นก็ถือว่าใจได้หลุดพ้นแล้ว ~ ได้ถึงนิพพานแล้ว ดังนั้นจึงไม่สับสนหรือยอมรับว่า "วิชชา" แห่งการดับทุกข์ มีเรื่องราวที่ต้องทำให้แจ้งอีกแล้ว ~ และเมื่อใจว่างแล้วก็เป็นใจที่ไม่มีวิชชาอยู่แล้วด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงระบุว่าไม่มีวิชชาและวิชชาอยู่เลย เมื่อไม่มีทั้งวิชชาและวิชชา จึงไม่มีการหมัดหรือลั่นไปซึ่งวิชชาและวิชชาอยู่เลย เมื่อมีใจว่างหรือวิมุตติ คือหลุดพ้นแล้ว คือ ไม่ได้อยู่ในฐานะเวียนวนในวัฏฏะต่อไปอีก ดังนั้นจึงไม่สับสนใจว่าจะมีความแก่ มีความตายหรือไม่ เมื่อไม่สับสนใจว่า มี หรือยึดไว้ ให้ใจตนแล้วว่า ไม่มี จึงถือได้ว่าไม่มีการลั่นไปแห่งความแก่ ความตายด้วย นั่นแหละคือความหมายของท่อนที่สอง ในประโยคที่ว่า

"จนถึงไม่มีความแก่ ความตาย และไม่มี
ความลั่นไปแห่งความแก่ ความตาย"

นั่นเอง.

๑๔. ไม่มีทุกข์ - สมฺมุทัย ~ นิโรธ - มรรค

(บ ค จิ บ หิม ก เทา)

อธิบายได้ว่า เมื่อใจ เป็นใจที่ว่าง หรือใจที่เป็นคณฺหฺ และพิจารณาว่าเป็นความว่างหรือคณฺหฺอยู่แล้ว ก็เป็นใจที่ไม่มีทุกข์ เมื่อไม่มีทุกข์ก็ย่อมจะไม่มีผลเหตุที่ทำให้ทุกข์เกิดเหลืออยู่ต่อไป ซึ่งไม่รู้ว่าระดับอะไร เพราะว่าไม่มีทุกข์ให้คอยดับ และก็ไม่ว่าเป็นต้องมิมรรค หรือหนทางแห่งการปฏิบัติเพื่อหลุดพ้นอยู่ต่อไปเพราะไม่ต้องใช้แล้ว ดังนั้นจึงเป็นความที่สรุปไว้ในประโยคที่ว่า

"ไม่มีทุกข์ - สมฺมุทัย ~ นิโรธ - มรรค"

นั่นเอง.

๑๕. ไม่มีญาณ (ปัญญา) ไม่มีการบรรลุถึงซึ่งปัญญา (บ ตี หย ก บุ แตก)

เมื่อเป็นผู้ที่มีความสามารถนำปัญญาญาณมาจนถึงถึงสถานะที่ "ใจว่าง" หรือใจที่มสงบอย่างในโลกว่าเป็นคณฺหฺอยู่แล้ว ก็ถือว่าเป็นปัญญาหรือญาณ หรือพุทธปัญญา อย่างถึงที่สุดแล้ว ดังนั้นจึงไม่ต้องแสวงหาปัญญาอีก และไม่ต้องขวนขวายที่จะทำให้บรรลุถึงซึ่งพุทธปัญญาต่อไปอีก เพราะมีอยู่อย่างสมบูรณ์แล้วในตัวของเขาเอง

๑๖. และไม่มีอะไรที่ต้องบรรลุถึงอยู่ต่อไป

(อี บุ ซอ เต็ก กุ)

ให้พิจารณาจากคำอธิบายในข้อ ๑๕ ซึ่งระบุไว้ชัดเจนแล้ว

๑๗. พระโพธิสัตว์ แปลตามอักษรว่า "สัตว์ผู้แสวงหาโพธิญาณ" หรือเพื่อการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ในพหุศาสตร์นามหายาน ระบุว่า มี ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ - มนุษย์โพธิสัตว์ และเทพโพธิสัตว์ มนุษย์โพธิสัตว์คือคนทั่วไปที่ดำรงชีพอยู่ในโลกนี้ โดยมุ่งเจริญเมตตา คือช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ ~ ส่งเคราะห์ให้ผู้อื่นไม่รู้ธรรม ~ ส่งเคราะห์ให้ผู้อื่นไม่เข้าใจในพระพุทธศาสนาให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น ส่วนเทพโพธิสัตว์ คือ โพธิสัตว์ระดับสูง ซึ่งล้วนแต่มีจิตมุ่งไปสู่การเป็นพระพุทธเจ้า (พุทธภูมิ) ในอนาคตกาล แต่ยังไม่อยากจะทำนิพพานโลกธาตุก็เพราะมุ่งหรือปรารถนาดีที่จะช่วยให้สัตว์ทั้ง ๓ โลก (นรก, สวรรค์, โลกมนุษย์) ได้บรรลุถึงพระนิพพานทุกคนเสียก่อน จึงจะยินดีเข้าสู่พุทธภูมิ ธรรมดาที่ยังมีสัตว์โลกในสามโลก แม้เพียงชีวิตเดียวที่ยังไม่บรรลุถึงฝั่งพระนิพพาน ก็ยังไม่ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้า ในตำราจีนระบุว่า มีพระโพธิสัตว์จำนวนมาก และเห็นจำนวนนั้นมากถึงว่าอาวู๊ด หรือเป็น

พระมหาโพธิสัตว์ที่ล้าคณูอย่างขึงนี้ผู้มีอยู่ด้วย
กัฬ ๓ พระองค์คือ

๑. พระอโศกโคตมบรมหาโพธิสัตว์
(พระแม่กวนอิม) ... กวงซิมผู้ศักดิ์ ...
๒. พระมหาสัทธามปรารถมหาโพธิสัตว์
(ไท่ซือผู้ศักดิ์) ...
๓. พระมัญชุศรีบรมหาโพธิสัตว์
(บุณซุผู้ศักดิ์) ...
๔. พระสัมพันธภักตรมหาโพธิสัตว์
(โฝวเซียงผู้ศักดิ์) ...
๕. พระกษัตริย์บรมหาโพธิสัตว์
(ตี้ไช่หวัง กวง) ...
๖. พระตรีวิชัยเมธาบรมหาโพธิสัตว์
(หิมเล็ดผู้ศักดิ์) ...
๗. พระวัชรปราณีบรมหาโพธิสัตว์
(กิมกั๊งผู้ศักดิ์) ...

๑๘. เป็นผู้ถึงความเป็นผู้มีจิตที่ปราศจาก
อุปสรรคขวางกั้นทั้งหมด
(ซิม บ คม โฝ บ กว โง ก)

คือมีจิตที่ว่างหรือมีใจที่ว่างเหลือ ไม่มี
อะไรและเหตุการณ์ใดมาทำให้ต้องกังวลหรือ
เป็นห่วงในสิ่งใดเหลืออยู่ต่อไปแล้ว คือเป็นจิต
ที่สะอาดจริง ๆ แล้วจึงมีอิสระไม่ถูกผูกมัดหรือ
มีอะไรมาคอยขวางกั้นอยู่ต่อไปแล้ว

๑๙. ไม่มีความหวาดกลัวต่อสิ่งใดอย่างใดแล้ว
(บุเยา คง ปู)

เมื่อใจว่างเหลือ เป็นอิสระอย่างแท้จริง
แล้ว เป็นใจแท้ ๆ ดังเดิมตามธรรมชาติแล้วก็เป็น
ใจที่ไม่หวาดหวั่นพรุนพรึงต่อสิ่งใดทั้งสิ้น
อะไรจะเกิด - อะไรจะไม่เกิดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ก็
ทำใจไว้รับได้แล้ว คือเป็นอนุเมทกษัตริย์แล้ว
นั่นเอง.

๒๐. จึงเป็นผู้มีความเห็นถูกต้องชอบธรรม
และกระทำกิจทั้งปวงอย่างถูกต้องโดยเสมอ
(ยีน ลี ดิน เตา มง เซียง)

คือเมื่อมีใจที่เห็นถูกต้อง คือมีสัมมาทิฐิ
แล้ว การจะทำอะไรดีไปทุกอย่างก็ย่อมจะต้อง
ถูกต้องด้วย ในเรื่องความเห็นที่ถูกต้องนี้
องค์สมเด็จพระศาสดาจารย์จะบ่งชี้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ
ที่สุดเมื่อมีความเห็นถูกต้อง (สัมมาทิฐิ)
แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเกิดตามขึ้นมาจากจริง ๆ
ในเรื่องนี้มีพุทธพจน์ระบุไว้ชัดเจนใน
มหาจัตตารัสสสูตรอุปนิพนธ์ว่า มังขิมนิภาเยว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรดาองค์มรรค
ทั้ง ๘ นั้น สัมมาทิฐิย่อมเป็นประธานคือ
เมื่อมีสัมมาทิฐิ (ความเห็นถูกต้อง)
สัมมาสังกัปปะ (การดำริเริ่มที่ถูกต้อง)
จึงจะพอเหมาะได้ เมื่อมีสัมมาสังกัปปะ ~
สัมมาวาจา (วาจาที่ถูกต้องที่ชอบ ที่ควร)
จึงจะพอเหมาะได้ เมื่อมีสัมมาวาจา ~
สัมมากัมมันตะ (การประกอบกิจการทุก-
อย่างโดยชอบเหมาะสม) จึงจะพอเหมาะได้
เมื่อมีสัมมากัมมันตะ ~ สัมมาอาชีวะ (การทำ
เลี้ยงชีพโดยชอบ) จึงจะพอเหมาะได้
เมื่อมีสัมมาอาชีวะ ~ สัมมาวายามะ (คือ
ความเพียรพยายามโดยชอบโดยควร) จึงจะ
พอเหมาะได้ เมื่อมีสัมมาวายามะ ~ สัมมา-
สติ (คือมีสติมั่นอยู่ตลอดเวลากับตัวเอง)
จึงจะมีได้ เมื่อมีสัมมาสติ ~ สัมมาสมาธิ

(คือใจที่งมั้นโดยเหมาะสมควร) จึงจะพอเหมาะ
ได้ เมื่อมีสัมมาอาชีวะ - สัมมาญาณ
(ปัญญาที่เห็นชอบ คือเห็นอริยสัจ ๔) จึงจะเหมาะ
ได้ เมื่อมีสัมมาญาณ - สัมมาวิมุตติ (การ -
หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงโดยแท้จริง) จึงจะเหมาะ
ได้... ตักก่อนนิกายทั้งหลาย ตัดยปรหาร
ณะนี้แล พระเสวชะ ผู้ประกอบด้วย
องค์ ๘ (มรรค) จึงเป็นพระอรหันต์ประกอบ
ด้วยองค์ ๑๐ (คือมีเพิ่มซึ่งอีกสองอย่างได้แก่
สัมมาญาณ และ สัมมาวิมุตติ)

๒๑. ในที่สุดกับบรรลุถึงซึ่งนิพพาน
(กิด เกง นบ พน)

๑ คำว่า "นิพพาน" คืออะไร?...ในการ
อธิบายคำว่านิพพานนี้ เป็นเรื่องที่ยังอธิบายได้ยาก
ยิ่ง แต่พอจะประมวลความได้กว้างๆ เท่าที่ขอบ
เขตภาษามนุษย์จะอำนาจพอที่จะอธิบายได้เท่านั้น
ในเรื่องนี้ มีคำอธิบายภาวะของพระนิพพานอยู่อย่าง
น้อย ๓๒ ลักษณะด้วยกัน ตัวอย่างบางลักษณะดัง
ต่อไปนี้ เช่น

□ พระนิพพาน คือสิ่งขจรธรรม คือเป็นธรรม
หรือธาตุที่บริสุทธิ์ ไม่มีปัจจัยปรุงแต่ง คือเป็นเหนือ
นิพพานแท้ๆ โดยตนเอง ไม่อาศัยหรือสิ่งใดมา -
ประกอบเลย

□ คือที่สิ้นสุดแห่งกิเลส - กรรม - วิบาก - ลั -
ภพสันชาติ เป็นที่สุดของการเวียนตายเวียนเกิด
(วัฏฏะ) และพ้นโลกีย์วิสัยทั้งปวง

□ คือ ปาระ หมายถึงฝั่งข้างโน้น คือฝั่งที่ตรม -
ข้ามกับวัฏฏะและภพทั้ง ๓ คือ กามภพ -
รูปภพ - อรูปภพ

คือ นิปุณะ เป็นธรรมชาติที่ละเอียดลึกซึ้ง
คือ ลุททาหละ เป็นธรรมชาติที่เห็นได้ยากยิ่ง
คือ อปโลกิตะ เป็นธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งใด -
ทำลายได้

คือ นปปัญจะ เป็นธรรมชาติที่ปราศจาก
กิเลสมลทินทั้งปวง

คือ ลินตะ เป็นธรรมชาติที่ล้นประรับจาก
กิเลสและทุกข์ทั้งปวง

คือ ลิวะ เป็นธรรมชาติแห่งความล่งล่งบ
เกษมคานท์

คือ อัจฉริยะ เป็นธรรมชาติที่เหนืออัครรรย

~~~~~ ๒๒ ~~~~~

ในพระพุทธศาสนานามหายาน แบ่งพระนิพพาน
ออกเป็น ๓ ชั้นใหญ่ๆ คือ

๑. นิพพานชั้นพระอรหันต์เรียกว่า "เนียบชั้ว"
๒. พระนิพพานของพระโพธิสัตว์ เรียกว่า
"บ่อจูเนียบชั้ว"
๓. พระนิพพานของพระพุทธเจ้า เรียกว่า
"บ่อเลี้ยงเนียบชั้ว"

แต่ก็อาจสรุปสั้นๆ ได้ว่าเป็นแดนดินที่มิแต่ความล่ง
เกษมคานท์ และเป็นความล่งที่แท้จริง ไม่ใช่
ความล่งแบบจอมปลอมฉาบฉวย แบบความล่ง
ของชาวโลกทั่วๆ ไป

๒๒. บรรดาพระพรตเจ้าทุกๆพระองค์ ทั้ง
อดีตกาล-ปัจจุบันกาล และอนาคตกาล
(ซาม-ซ้อ-จู-ฟู)

๒๓. ล้วนต่างได้เคยบำเพ็ญปัญญาบารมีมา
ด้วยกันทุกๆพระองค์
(จี ปอ แผ ปอ ลอ มิก ทอ กู)

๒๔. และเมื่อได้บำเพ็ญปัญญาบารมีแล้วจึง
ได้ตรัสรู้หนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ
(เทก ออ เนา ทอ ลอ ซาม เมียว ซาม ผู้ กิ)

๒๕. ดังนั้นควรได้ทราบว่ายัญญาบารมีนี้
(กู จือ ปอ แผ ปอ ลอ มิก ทอ)

๒๖. เป็นมณฑลอันศักดิ์สิทธิ์ (ซ้อ ไต เซง เคา)

๒๗. เป็นมณฑลแห่งความรอบรู้ที่ยิ่งใหญ่
(ซ้อ ไต เมง เจา)

๒๘. เป็นมณฑลอันสูงยิ่งเกินกว่ามณฑลที่ใดๆทั้ง-
สิ้น (ซ้อ บู เซียง เจา)

๒๙. เป็นมณฑลที่ไม่อาจมีมณฑลที่ใดมาเทียบ-
เคียงได้ (ซ้อ บู ทัง ตัง เจา)

๓๐. เป็นมณฑลที่ล้ำหาภจจิตทุกข์ภัยทั้งปวง
และนำพาไปสู่แดนนิพพานได้แน่นอน จึงไม่-
สมควรจะมีความกังขาใดๆ ต่อไปอีกเลย
(แมน จี อี ไช้ คู จิน ลิต ปุก อี)

๓๑. ดังนั้นควรหมั่นสวดภาวนามณฑลนี้
(ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร) (กู ล้วย ปอ
-แผ ปอ ลอ มิก ทอ เจา)

๓๒. ด้วยเหตุนี้แหละ! (เจียก ล้วย เจา หนึ่ง)

๓๓. จงไป-ไป-ไปยังฝากฝังฉัน ไว้ที่พื้นอย่าง
สิ้นเชิง ไปสู่ความเป็นผู้ตรัสรู้ ไปสู่ความสงบสันติ-
นิมิตปานเกษมค้ำหนัดเกิด (กิต ติ กิต ติ - ปอ
ลอ เสง กิต ติ - ผู้ ทั ลัก พอ ออ)

๕. ข้อคิดจากพระสูตรที่สำคัญยิ่งบทนี้ น่าจะให้
เผ่คิดได้หลายประการคือ

๕.๑. เห็นว่า "ใจ" ของตนเองคือส่วนสำคัญยิ่ง
ในการศึกษา-ปฏิบัติธรรมขององค์พระผู้มีพระ-
ภาคเจ้า มีจุดเริ่มต้น - และการบรรลุถึงที่ "ใจ"
ของเราเองเท่านั้น มิได้หมายความว่าเมื่อใดเลย

๕.๒. เมื่อสิ้นสังขารมกัวา เมื่อเพ่งพิจารณาด้วย
ปัญญาอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะพบว่าที่เรียกว่า
"ความคณฺห" กิตติ - ที่เรียกว่า สัจจตา หรือ
อนัตตา กิตติ - ที่เรียกว่า "ความว่าง" กิตตินี้คือ
สิ่งใดกันแน่ (ในความหมายทางธรรมะ)

๕.๓. เห็นให้เห็นว่าที่เรียกว่าทุกข์ - เรียกว่าอวิชชา
...แท้จริงมีอยู่ที่ใจตรงเดิมตมเดียวของแต่ละ-
คนนั่นเอง และสิ่งที่เรียกว่า ความสิ้นทุกข์.....
การไม่มกข์หรืออวิชชา...นั้นก็มีอยู่ ณ ตรงที่-
เดียวกันกับที่อยู่ของทุกข์-อวิชชา นั่นเอง
เป็นไปดังเปลือกนอกของผลทุเรียนกับเนื้อของ
ทุเรียนนั่นเอง ไม่ได้อยู่ห่างไกลกันเลย เป็นดัง
คัมภรณายที่ว่า " ณ จุดที่ร้อนที่สุดภายในเตาไฟ
นั่นแหละคือที่อยู่ของจุดที่เย็นที่สุด " นั่นเอง

๕.๔. เมื่อได้ศึกษา ปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร
แล้ว จะยังเห็นและตระหนักแหม่มนคงยิ่งขึ้นว่า
"องค์พระอวโลกิตศัควรมหาโพธิสัตว์ หรือ
พระแม่กวนอิมนั้น มิได้ยิ่งใหญ่แต่เพียงทางตา
-มหากรรณา และ บุญกุศลเท่านั้น แต่ยังมี
"ปัญญาอันยิ่งใหญ่ยอดเยี่ยมอีกด้วย" แห่งๆ
คือ เป็นภาษาลิ้นลกฤตเรียกว่า "ปรัชญาปารมิตา"
นั่นเอง.

๕.๕. จากสาระสำคัญของพระสูตรนี้ เป็นเสมือน การเตือนเรารู้ประสงฆ์จะศึกษาและปฏิบัติธรรม ว่าต้องค่อยๆ อดทน... ค่อยๆ คิด... ค่อยๆ พิจารณา แล้วลงมือสังเกตภาวนา และค่อยกลับมานั่งใหม่... ค่อยๆ คิดใหม่... ค่อยๆ พิจารณาอีกหน หนึ่ง... ทำดังนี้เรื่อย ๆ ปัญญาเราจึงอุปมาได้ ดังต้นไม้ก็จะแตกยอดแทงก้านออกดอกออก ผลให้แก่เราอย่างแท้จริงได้จริง ๆ ข้อสำคัญ อย่าอดทน - อย่าทนนทนว่าเจ็บ - อย่ากลัว คุณแคลงว่าพระสูตรนี้ มีความยาวเพียง ๒๖๘ คำ เท่านั้น เพราะจริง ๆ แล้ว ถ้าพิจารณาในเชิง สาระสำคัญอาจพูดได้เลยว่าทั้งจำนวน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ในคัมภีร์ธรรมขององค์พระผู้มี พระภาคเจ้านี้มีอยู่ครบบริบูรณ์แล้วในปรัชญา ปารมิตาหกทักขลสูตร หรือ "ซิมเกง" บทนี้

๖. สรุปรูป... ขอให้ทุกสรรพสัตว์จึงได้มีโอกาส เห็นและเข้าใจ ในธรรมะด้วยเถิด
- ขอให้ทุกผู้ทุกคนที่มุ่งมั่นแน่วแน่ในการ ปฏิบัติธรรมจงบรรลุถึงแดนอันเกษม ตาม ทิตนันต์มุ่งหวังไว้ด้วยเถิด
  - ขอให้สรรพชีวิตจงอย่าเบียดเบียนข่มเหง กันต่อไปเลย
  - ขอให้สรรพชีวิตจงแผ่และเจริญเมตตา ต่อกันและกันอยู่โดยเสมอและตลอด กาลนานเทอญ.

สวด "นิโม ออณิทอชุต"

นำพาสู่แดนสุขาวดี

นำ โม ชำ มูน ทอ. หมก ทอ นำ
งน. ตุ ลู ตุ ลู. ตี มี ซอ พอ ฮอ.
เป็นบทสวดถวายเจ้าที่ที่บ้านในเวลาเช้า
ของทุกวันพระจีน (เจิวอิกจิบู่หงว) วันพระไทย
โดยถวายผลไม้ ๕ อย่าง น้ำชา ๕ ถ้วย
ถ้าเป็นไปได้ สวดทุกวันหนึ่งติ โดยถวายน้ำชา
๕ ถ้วย ทกเช้า สวด ๓ จบ จะเป็นสิริมงคล
แก่ครอบครัว และ เจ้าที่ท่านจะประทานโชคล
ลาก ให้ร่ำรวย อยู่เย็นเป็นสุข กิจการค้า
ก้าวหน้ามั่นคง.

คาถา จิตลัสชาวตี

(วัง แซ่ เจ่ง ไท่ว ลั๊น จิว)

นำ มอ ฮอ มี ทอ ผ่อ เย. ทอ ทอ เค
ทอ เย. ทอ ตี เย ทอ. ฮอ มี หลี. ตุ
ผ่อ ปี. ฮอ มี หลี ทอ. ลีต ต่ำ ผ่อ
ปี. ฮอ มี หลี ทอ. ปี เกีย หลั่ง ตี
ฮอ มี หลี ทอ. ปี เกีย หลั่ง ทอ.
เค มี ย้อ. เค เค. หอ. จ้อ ทอ เกีย
ลี ซอ ผ่อ ฮอ.

ปรัชญาปารมิตาหกทักขลสูตร

(ซิม เกง)

มอ ฮอ ปอ เย ปอ ลอ มิก ทอ ซิม เกง
กวน จ้อ โจ ผู่ ลัก. ชัง ซิม ปอ เย
ปอ ลต มิก ทอ ซ้อ. เจียว เกียพ
อ วัน ไก คง. ตุ อี ไช้ คู หงก. เล้ ลี
จ้อ. เล็ก ปุก อี คง. คง ปุก อี เล็ก.
เล็ก เจียก ซ้อ คง. คง เจียก ซ้อ เล็ก.
เซ้า เซียง ชัง เล็ก. หยิต ผัก ยู่ ซ้อ.
เล้ ลี จ้อ. ซ้อ จู ผับ คง เซียง. ปุก
เซ้ง ปุก มิก. ปุก เกียว ปุก เวง.
ปุก เวง ปุก กำ. ซ้อ กู คง จง บู เล็ก.

บุปผา เขียว ชิ่ง เล็ก . บุปผา ยี่อ พิ
 เล็ก เล็ก เข่ง อี . บุปผา เข่ง เขียว
 มี ผัก ผัก . บุปผา โกง . โกง จี บุปผา
 เล็ก โกง . บุปผา เมง . หยัด บุปผา เมง
 จิน . โกง จี บุปผา ซ้อ . หยัด บุปผา ซ้อ
 จิน . บุปผา จีบ หมัก เทา . บุปผา หยัด บุป
 เทา . อี บุปผา ซ้อ เต็ก กู . ผู้ ที่ ลัก ต่อ .
 อี ปอ เย ปอ ลอ มิก ทอ กู . ซิม บุป
 ควง โง . บุปควง โง กู . บุปเขา คง บุป
 ยิน ลิ ตีน เทา มง เขียว . กิว เกง
 นิบ พัน . ซาม ซ้อ จู พู . อี ปอ เย
 ปอ ลอ มิก ทอ กู . เทก ออ เมง ทอ
 ลอ ซ่า เมียว ซาม ผู้ ที่ . กู จื่อ ปอ
 แยะ ปอ ลอ มิก ทอ . ซ้อ โท เข่ง เจา .
 ซ้อ โท เมง เจา . ซ้อ บุป เขียว เจา .
 ซ้อ บุป ตัง ตัง เจา . แหนบ ซ้อ อี ซ้อ คู .
 จิน ลิต ปัก อี . กู ล้วย ปอ เย ปอ ลอ
 มิก ทอ เจา . เจียก ล้วย เจา หวก .
 กิด ตี กิด ตี . ปอ ลอ กิด ตี . ปอ ลอ
 เจง กิด ตี . ผู้ ที่ ลัก พอ ซ้อ .

นิมิต พระอมิตายุพุทธเจ้า

ชันร์กับกัณท์เกิด ต่างมีความลังงาม
 ตีแล้ว บุญวาสนาบิรมุณแล้ว ยากที่จะ
 วาดภาพออกมา ยากที่จะบรรยาย
 เรือนหอแก้วมณีรัตนา ลังลังงาม พัพ
 เป็พทองคำ ตันไม้ล้วย ดอกไม้งามตา ฟ้า
 ไลล์สะอาด
 อริยลักษณะ เลียงอันคักตีสหัง เป็ไป
 ตามความต้องการของสัตว์โลก
 แล้งเมตตาต้องไปทั่วทุกทิศไม้สิ้นสุด
 สรรพสัตว์ต้องการเกิดในลัฆาวิภูม

นิมิต อวโลกิตเศศวรมหาโพธิสัตว์

(พระแม่กวณโณิม)

ตรีลัรทั้งสามลัมบุรณแล้ว คุณธรรมทั้งสิบ-
 พันประการเป็ไปตามความต้องการของ-
 รูปขันธ์นั้นๆ ลอดดล้องต่อทุกประเภท

นิมิต มหาลัทธมปราปตัมมหาโพธิสัตว์

อินทริย์ ๖ ได้ถูกคุมไว้แล้ว ไม่มีธรรมอัน
 ไต คุณธรรมทั้งสามลัมบุรณอยู่ในทุกขณะ
 จิตหนึ่งๆ

ไปรดพุทธสาวกจำนวนเท่าเมล็ดทราย
 ในแม่น้ำคงคา พุทธสาวกจะต้องไปแสวง-
 หา สัจธรรม ที่ใดอีก

ถอดความจากภาษาจีนบาลี

โดย

พระอาจารย์ฉินธรรมคณาธิการ

ไพศาลลัมภิก (เย็นเต็ก)

การมุ่งไปเกิด ณ แดนสุขาวดี พุทธเกษตร

(นำมอ-ซี-ฟ้ง-เกก-ลก-ซ้อ-โก-โต-ซ้อ-โต-ปี-๑๑-มี-ทอ-ฟู)

นำเรื่อง...

- .... ด้วยตระหนักเห็นว่า... ชรรณหาน เป็น ทานอันประเสริฐ มีอานิสงส์มากมาย สัตจะพรรณนา
- .... ด้วยตระหนักเห็นว่า... ชันชื้อว่า "ธรรมะ" แล้วไม่ควรจะมีการแบ่งว่า นิพพานหรือ มหายาน ควรมีเพียงหนึ่งเดียว
- .... ด้วยมีความเชื่อมั่นแน่วแน่เห็นว่า... ปัจจัย- ล้ำคัญทว่าจะทำให้ทุกคนอาจบำเพ็ญ- ชรรณหานได้อย่างเท่าเทียมกันก็คือ ศรัทธา - ปัญญา - วิริยะ และ ฉันทะ เท่านั้นมิใช่อื่นไกลเลย
- ... ดังนั้นจึงใคร่ขอให้พวกเราทุกคนจงช่วยกัน เผยแพร่ชรรณหานให้แก่กระจายเข้าสู่ดวงใจทุก ดวงของคนทุกคนด้วยเถิด แม้ว่าจะเป็นผู้ริ่อง ทุยากแก่การจะบรรลุผลตามความตั้งใจมิได้ ก็ตาม.
- ... ทั้งหมดนี้คือความจริงใจและที่มาของ - หนึ่งลือเล่มนี้ และหวังว่าจะคงก่อประโยชน์ แก่ทุกท่านที่มี โอกาสได้อ่าน.
- ... หากผู้บุคคลอันสงฆ์ใดเกิดขึ้นจากหนึ่งลือ เล่มเล็ก ๆ นี้ ขออานิสงส์นั้นจงเป็นบุปผชาติ พอบน้อมคารวะบูชาแทบพระบาทองค์สมเด็จพระบรมศาสดาคายมณีพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็น บรมครู ผู้ประเสริฐ และเป็นสิ่งน้อมบูชาพระ- คุณองค์พระแม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ และ เจ้าชายองค์โศภิต ผู้เป็นประทีปส่องทางให้ผู้- เรียบเรียงได้หันหน้าเข้าสู่ทางแห่งธรรมะได้ ในที่สุด.

วิมุตติธรรม.

๑. วิถีทางแห่งการบรรลุธรรม

...หนทางแห่งความหลุดพ้นไม่มีตำลึง
แต่ยานพาหนะทั้งหลายมีความแตกต่างกัน
ผู้มีปัญญาพึงเปรียบเทียบเช่นนี้แล้ว
พึงเลือกเอายานที่ประเสริฐสูงสุด...
...จากไฟจิตตาสถูการ

อุดมคติของชาวพุทธทุกคนนั่นก็คือการ-
บรรลุธรรมชั้นสูง เพื่อที่จะได้ไม่ต้องกลับมา-
เวียนเกิดเวียนตาย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือลี้ลาตนะ
ลงออกจาก จักรสังสาร ให้ได้ในที่สุด ในเรื่องนี
ทางพุทธศาสนามิให้นิยาม หรือฝ่ายเถรวาทระบุ
ว่า จะเป็นไปได้ก็โดยการปฏิบัติตามแนวไตร-
สิกขา หรือในแนวแห่งศีล - ลมณี - ปัญญา
หรือตามแนวแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น
ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้กล่าวนี้ ไม่ใช่เรื่องที่ทำก-
คนจะปฏิบัติได้ และก็ไม่ใช่เรื่องที่จะทำสำเร็จได้
ง่ายนัก การปฏิบัติในแนวนี้แท้จริงก็คือ มุ่ง
ที่จะพึ่งตนเองและปฏิบัติเพื่อตนเองได้หลุด-
พ้นไปแต่ผู้เดียวเท่านั้น การปฏิบัติตาม-
แนวนี้ทางภาษาจีนเรียกว่า "จีฮัลก" และ
ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นแนวทางปฏิบัติที่คนส่วน
ใหญ่ยากจะปฏิบัติได้

ตั้งนั้นทางฝ่ายมหายานจึงเสนอแนวทาง
อีกทางหนึ่ง เป็นทางที่คนทุกคนอาจปฏิบัติได้
ถ้าเขาผู้นั้นมีจิตศรัทธาพระพุทธานุภาพ คือ
การปฏิบัติด้วยตนเองบางส่วนและอาศัยพุทธานุภาพ-
อานุภาพของพระมหาโพธิสัตว์-พระ
โพธิสัตว์มาช่วยเหลือคุ้มครองให้ปลอดภัยจาก-
การรบกวนของหมู่มาร (กิเลส) แล้ว ก็จะไป
เข้าถึงโพธิ หรือ บรรลุขั้นสูงได้โดยง่ายเข้า
เรียกว่าการปฏิบัติตามแบบ "ทาลัก" ใน
ภาษาจีนนั่นเอง และด้วยเหตุนี้เองแนวทาง-
การปฏิบัติธรรมใหม่แบบของมหายานจึงเป็นที่
ยอมรับเชื่อถือของหมู่ชนส่วนใหญ่ ในจีน-
ญี่ปุ่น-ธิเบต-ญวน-เกาหลี ก็อย่างแพร่
หลายมากกว่าแนวทางการปฏิบัติของฝ่าย-
หินยานหรือเถรวาท ซึ่งมีประชาชนส่วน-
น้อย ซึ่งถือปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทย-ลาว
-เขมร-ลังกา-พม่า เท่านั้น.

แม้ว่าพุทธศาสนามหายานจะแบ่งเป็น
นิกายย่อยๆ ได้ถึง ๑๐ นิกายคือ นิกายเซ็น
(เจียมจง) ~ นิกายวัชรยาน (ซ่าหลุงจง) ~
นิกายธรรมลักษณะ (ฮวงเจียงจง) ~ นิกาย-
ธรรมปนิกาย (เหียนไท่จง) ~ นิกายอสังกาสกะ
(ฮวงผิงจง) ~ นิกายวินัย (หลกจง) นิกาย-
ลัทธิ (เจิงไท่จง) ~ นิกายวัชรยาน (เม็กจง)
~ นิกายอภิธรรมโคต (เก๋เหลียงจง) และนิกาย-
ลัทธิ ก็ตาม และแม้ว่าในแต่ละนิกายจะ
ยึดถือพระสูตรหลักๆ ของตนเองแตกต่างกันออกไป
เช่น นิกายลัทธิธรรมปนิกาย จะถือเอาลัทธิธรรม-
ปนิกายสูตร (เมียงฮวงผิงฮวง) มหาปรัชญา
ปารมิตาสสูตร (ไต่ปึงเฮงก้อป้อสอหมักท้อเก็ง)
นิกายธรรมลักษณะ ยึดถือในอวตาสกสูตร
(ฮวงผิงจง) และลังกาวตาสสูตร (เจ็งไท่เก็ง)
นิกายหินยาน จะยึดถือใน มหาโพธิญาณสูตร
(ไต่ซึกเก็ง) และวัชรยานสูตร... ฯลฯ... แต่มีข้อ
นำออกจรรย ใจอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ทุกนิกายนั้น

ต่างก็ได้กล่าวสรรเสริญคุณวิเศษของชั้น
ลัทธิพุทธเกษตร และต่างมุ่งสอนให้
ลัทธิชั้นสูงได้ตั้งปณิธานเพื่อการได้ไป
เกิด ณ สวรรค์ชั้นลัทธิด้วยกันทุกนิกาย

๒- ลัทธิพุทธเกษตร

อนึ่ง... ลัทธิที่บังเกิดในแดนลัทธิพุทธเกษตร
นั้น ล้วนเป็นพระโพธิสัตว์ผู้บริสุทธิ ไม่ต้องกลับ
มาเกิดอีก เกียวเนื่องอยู่เพียงชาติเดียว จาก
จุลลัทธิยิวลัทธิ

เมื่อคำสอนของทุกนิกายในพุทธศาสนา-
มหายาน ล้วนมุ่งการบรรลุการเกิดในลัทธิ
พุทธเกษตร พุทธปัญญาที่ควรแก่การกระทำ
การเข้าใจให้แจ่มแจ้งก่อนก็คือ ลัทธิของ
ลัทธิชั้นลัทธิพุทธเกษตรนั้น มีลัทธิ
นารัมมยซึ่งใจเพียงใด ~ ตั้งอยู่ที่ไหน ~
ใครคือผู้ทรงอำนาจอยู่ในปัจจุบัน และเราจะ
ต้องปฏิบัติตนเช่นไรจึงจะไปเกิดในลัทธิ
พุทธเกษตรได้ และจะไปเกิดในลัทธิเมื่อใด
... ทั้งหมดนี้คือคำถามที่อยู่ในใจของคน
ทุกคนและปรารถนาจะรู้คำตอบเป็นอย่างดี

ในพระสูตรของพุทธศาสนาฝ่ายมหายานนั้น
มีกล่าวถึงเรื่องราวของลัทธิพุทธเกษตรไว้
อย่างชัดเจน มีอยู่ด้วยกันอย่างน้อย ๓ พระสูตร
คือ...

- ๑. มหาลัทธิยิวลัทธิ หรือมหาอิมิตา-
ยลัทธิ (ไต้ออนิท้ออูตเก็ง)
- ๒. อิมิตายุทธยานลัทธิ (กวงบ้อเหลียงลิวเก็ง)
- ๓. จุลลัทธิยิวลัทธิ (ฮอนิท้ออูตเก็ง)

ในบรรดาพระสูตรทั้ง ๓ มีข้อความที่ระบุถึง
ชื่อและความเป็นมาของลัทธิพุทธเกษตรไว้
มีสาระสำคัญโดยลำดับดังนี้ :-

๑๘. **อุชาวตี พุทธเกษตร**

๑. มหาอุชาวตีผู้พลัดพราก หรือมหาอุชิตาผู้พลัดพราก ความว่า ในสมัยพุทธกาลนั้น ครั้งหนึ่ง ณ ท่ามกลางธรรมสภาอันประกอบด้วยพระอรหันต์จำนวนมาก, พระโพธิสัตว์ และ ปวงเทพยดาอีกเหลือคณานับ ได้ปรากฏเหตุอัศจรรย์ขึ้น คือ พระนิเวศน์ขององค์พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้เปล่งรัศมีเรืองรองขึ้น พระอานนท์เถระจึงทูลถามหาเหตุนี้ พระบรมศาสดาจึงเล่าว่า แต่เดิมนี้องค์พระอิตถาภพท้าวเจ้า ได้เป็น महाराजाพระองค์หนึ่ง และได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระโลเกศวรราชพุทธเจ้า ทรงลัดบพระธรรมเทศนาแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ทรงตัดสินใจพระทัยสละราชสมบัติออกผนวชเป็นภิกษุมีนามว่า "พระธรรมกร" ครั้นทรงผนวชแล้วได้เพียรปฏิบัติธรรมอย่างแน่วแน่ โดยมุ่งหวังที่จะบรรลุให้ถึงพุทธภูมิให้ได้ (ตั้งความหวังจะเป็นพระพุทธเจ้าในกาลข้างหน้า) โดยได้ตั้งปณิธานอย่างมั่นคงคงว่า ถ้าพระองค์จะได้บรรลุพระโพธิญาณแล้วไซ้ไร ขอให้พระองค์เป็นผู้ได้รับมงคลพร ๕๘ ประการ ถ้าหากไม่สามารรถเป็นไปตามที่ตั้งใจทั้ง ๕๘ ประการแล้วก็ขอที่จะไม่บรรลุพุทธภูมิ ๓ ในรายละเอียดของความตั้งใจทั้ง ๕๘ ข้อนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่มหาชนทั่วๆ ไป ในภายหลังที่สิ้น อาภีเช่นขอให้พระองค์มีพุทธเกษตรที่มีความวิจิตรยิ่งที่ชื่อว่าอุชาวตีพุทธเกษตร - ขอให้ผู้ที่มาเกิด ณ อุชาวตีพุทธเกษตรจงเป็นผู้ที่จะบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณทุกคนในอนาคต.... ขอให้ผู้ที่มีความศรัทธาในองค์พระอมิตาภะและได้รำลึกถึง ~ ล้วนพระนามของพระองค์และตั้งใจอยากจะได้เกิดใหม่ลชาวตี จงได้ไปเกิดทุกคนโดยทั่วกัน... ในที่สุดพระธรรมกร ภิกษุ ก็บรรลุเป็นพระอมิตาภพท้าวเจ้า ตั้งตั้งใจไว้

(นับเป็นเวลาห่างไกลจากขณะที่พระองค์ทรงตรัสเล่าเรื่อง ถึง ๑๐ กัลป์)

๒. อมิตายุทธยานลุตระ ความว่า ครั้งหนึ่งพระบรมศาสดาคำภุชยนิได้ประทับจำพรรษาอยู่ ณ กรุงราชคฤห์ พระนางเจ้าเวเหที อัครมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างโทษหนักเป็นนออย่างยิ่งในการปิตมาต ของพระเจ้าอชาตศัตรูที่กระทำต่อพระเจ้าพิมพิสาร ภาวจิตของพระนางขณะนั้น เต็มไปด้วย - ความเมื่อนหายในการที่จะดำรงชีพอยู่ในโลกและการจะเกิดมาเป็นมนุษย์ในโลกนี้อีก แต่มีความปรารถนาจะไปเกิดยังโลกอื่นที่เป็นแดนสุขารมณ์แทน ด้วยเหตุนี้พระนางจึงเสด็จไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงปรารถนาถึงความตั้งพระทัยของพระนางให้พระพุทธเจ้าทรงลัดบลำดับนั้นพระบรมศาสดาทรงแสดงพุทธาณภาพ (อานูภาพของพระพุทธเจ้า) ให้โลกชาติอื่น ๆ ทุกสารทิศมาปรากฏเฉพาะพระพักตร์แห่งพระนาง ๓ และพระนางเวเหทีทรงเลือกที่จะ

ไปเกิด ณ แดนลัทธิพุทธเกษตร แล้วทรง
กราบทูลขอให้พระค้ำค้ำทรงแสดงวิปฏิบัติ
เพื่อที่จะได้ไปเกิด ณ สวรรค์ชั้นลัทธิให้
พระนางทราบด้วย เพราะเหตุนี้เองจึงเกิดพระ
สูตรที่ชื่ออมิตายุรชยานสูตรขึ้นมา

๓. จุลลัทธิวิญญูสูตร หรือ อมิตายุรชยาน
เป็นพระสูตรที่บรรยายเรื่องราวของลัทธิชั้น
ลัทธิไว้โดยละเอียด น่าชื่นชมประทับใจ
เป็นอย่างยิ่ง ดังจะแจกแจงรายละเอียด
ต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (พระอานนท์เถระ) ดั่งได้ลัดับมา
ครั้งหนึ่ง สัมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับ
อยู่ ณ พระเชตะวันมหาวิหาร กรุงลัทธิ
ท่ามกลางหมู่บริวารสงฆ์ใหญ่ ๑,๕๐๐ องค์
โดยประมาณ อาทิเช่น พระสารีบุตรเถระ
พระมหาโมคคัลลานะ พระมหากัสสปะ พระ
มหากัจจายนะ พระอนุรทเถระเป็นต้น ฯลฯ
อีกทั้งพระมหาโพธิสัตว์และพระโพธิสัตว์เป็น
จำนวนมาก เช่น พระมัญชุศรีมหาโพธิสัตว์
พระอชิตมหาโพธิสัตว์ พระอารยอโลกิตศักร

มหาโพธิสัตว์ (พระแม่กวนอิม) และ
พรหมพรหมไปด้วยปางเทพตาทิอภิมานอัน
แสนนฤตะ (๑๐๐ โภกวิ เป็น ๑ อนุตะ, ๑๐๐
อนุตะ เท่ากับ ๑ อนุตะ)

...ลำดับนั้น พระค้ำค้ำได้ตรัสแก่พระสารี
บุตรว่า

“ดูก่อนสารีบุตร ทางทิศตะวันตก ซึ่งนับ
เป็นระยะทางห่างจากทิศภาคใต้ประทับอยู่
จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ โภกวิพุทธเกษตร มีพุทธ
เกษตรอีกแห่งหนึ่งชื่อว่า “ลัทธิ” เป็น
พุทธเกษตรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
อมิตาทรงประทับอยู่ และบัดนี้พระองค์
ก็กำลังทรงแสดงพระธรรมเทศนาอยู่เช่นกัน

....ดูก่อนสารีบุตร โลกพุทธเกษตรนั้นจึงได้ชื่อ
ว่า “ลัทธิ” เล่า...ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะบรรดา
ปางลัทธิในพุทธเกษตรแห่งนั้นไม่มีทักขกาย
ทุกขโคโตะ อยู่เลย มีแต่ความดีอย่างเหลือประ
มาณ เหตุนี้แลพุทธเกษตรแห่งนั้นจึงได้ชื่อว่า
“ลัทธิพุทธเกษตร”... อนึ่ง สารีบุตร ในลัทธิ
พุทธเกษตรนั้น ประดับประดาแวตล้อมไปด้วย
ภูเขากว้าง ๗ อันเป็นประตูกำแพงแก้ว ๗
ชั้น มีทันตาลิ้นพื้นแนวอยู่อีก ๗ แถว มีท้าว
กระต๊องโง่งให้ถึงกัน และอาณาบริเวณโดยทั่ว
ไปนั้นล้วนรายรอบเกือกกลาตุไปด้วยแก้วมณี
อันมีค่าเจ็ดประการ ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้ชื่อว่า
ลัทธิพุทธเกษตร...ในลัทธิพุทธเกษตรนั้นยังมี
มีสระโบกขรณี ซึ่งประดับประดาไปด้วยรัตน
อันมีค่าถึงจำนวน ๗ สระ สระน้ำทั้ง ๗ อัน
ประดับด้วยรัตนชาติ ๗ ชนิด คือ ทอง เงิน
ไพฑูริย์ พลิก ทับทิม บุคราคำและมรกต
สระโบกขรณีทั้ง ๗ เปี่ยมไปด้วยอัญญาตุมวิ
คือมีองค์คุณ ๘ ประการครบถ้วน อันมีค่า
ล้ำเลิศยิ่ง - ลงสระที่ราบเรียบ (๑) ระดับน้ำลึก
พอที่กาจะก้มลงกินน้ำได้ (๒) ทำขึ้น - ลงน้บราว
ระยไปด้วยทรายทอง (๓) แต่ละสระมีบันได -

๒๐. ศรัทธาธรรมเทศนา

ทั้งสี่ทศ(๕) ทำขึ้น-ลงล้วนประดับด้วยแก้ว
มณีทั้งเจ็ดประการ(๕) บริเวณรอบ๓๗
ทั้งเจ็ด มีต้นไม้แก้วเจ็ดประการ ออกดอก
ออกผลอย่างงดงามน่าดูเป็นที่ชื่นตาชื่นใจเป็น
อย่างยิ่ง ๖/ ในสระหนึ่ง๗ แห่ง มีดอกบัวนาหา
พันธุ์ต่างสีสันขึ้นอยู่เต็มทุกสระ (๗) และดอก
บัวนาหาชนิดเมื่อนั่งบานเต็มที่จะมีขนาด
ตั้งฐานใหญ่เท่ากงเกวียนทีเดียว (๘) ”

..... ตักก่อนล้าริบตร.....ในลัทธิพุทธศาสนา
นั้น มีเครื่องดุริยางคพิณบรรเลงอยู่เป็นพิณ
พิณดินปลาดูดารดาขับด้วยทอง เป็นลัทธิ
ปฐพี (แผ่นดินทอง) มีแผ่นทองทำพิณตกลงมา
ถึงกลิ่นหอมตลอดบอวลงวันละ ๖ ครั้ง กลาง
คืน ๓ ครั้ง กลางวัน ๓ ครั้ง ยามรุ่งอรุณ
ทุกวัน ผู้ที่อยู่บนลัทธิจะพากันเก็บดอกมณี
ชาติพิณเหล่านั้นใส่ในภาชนะของตน แล้ว
นำไปถวายแก่พระพุทธเจ้า นับด้วยเสนาภิ
พระองค์ในเสนาภิพุทธศาสนา ทั้งยังล้ามา
จะกลับคืนมายังลัทธิได้โดยรวดเร็วเพียงเทียบ
ได้ก่อนเวลาอาหารคราวหนึ่งเท่านั้นเอง และ
หลังจากทุกคนได้กระทำภารกิจของตนแล้ว
ในทุกวัน เขาเหล่านั้นก็จะพร้อมใจกันทำหาว
วิหาร (จงกรมตอนกลางวัน) อยู่โดยเสนาภิ.....

..... อนึ่ง ในลัทธิพุทธศาสนา นั้น ยังมีนาหาวิเศษ
มากมายเป็นที่สุดจรรย เช่น หงส์ นกกระเรียน
นกกางเขน เป็นอาทิ บรรดาลูกนกเหล่านั้น
ต่างร้องประสานเสียงประกาศธรรม ซึ่งว่าด้วย
เรื่องอินทรี ๖, พละ ๕, โภชฌมคติ ๗, และ
อิริยเมรุต ๘, และหัวข้อธรรมอื่น ๆ อีก
มากมาย (ธรรมที่ว่าด้วยอินทรี ๖ ก็คือ
การล้ารวมระวัง ๓๓, หู, จมูก, ลิ้น, กาย, ใจ,
ไม่ให้นิยมนิต เมื่อตาเห็นรูปแล้ว ๓, ไม่ให้ขัด
เคืองเมื่อตาเห็นรูปที่ไม่ชอบใจ ความคุม-
อารมณ์ให้เป็นกลาง ๓, ไม่นิยมนิตนร่ายตั้งนี้
เป็นต้น ๖)

(ธรรมที่ว่าด้วยพละ คือธรรมเป็นกำลัง ๕
อย่าง ได้แก่

- ๑. ลัทธิ ความเชื่อ
- ๒. วิริยะ ความเพียร
- ๓. ลัทธิ ความระลึกได้
- ๔. สัมมาธิ ความตั้งใจมั่น
- ๕. ปัญญา ความรอบรู้

อินทรี ๕ ก็เรียก เพราะเป็นใหญ่ใหญ่ใจของตน

..... โพชฌมคติ ๗ .....

- ๑. ลัทธิ ความระลึกได้
- ๒. จัมมวิริยะ ความสละสล้งจรรย
- ๓. วิริยะ ความเพียร
- ๔. ปิติ ความอิ่มใจ
- ๕. ปลัทธิ ความตั้งใจและอารมณ์
- ๖. สัมมาธิ ความตั้งใจมั่น
- ๗. อุปกษา ความวางเฉย

เรียกตามประเภทว่า ลัทธิสัมโพชฌมคติไป
โดยลำดับจนถึงอุปกษาลัทธิโพชฌมคติ.

อิริยเมรุต ๘ คือ.

- ๑. สัมมาทิฐิ ปัญญาอันเห็นชอบ คือเห็น
อิริยสัง ๔
- ๒. สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ คือ ดำริออกจาก
กาม ๑, ดำริในอันไม่พยาบาท ๑, ดำริในอันไม่-
เบียดเบียน ๑.
- ๓. สัมมาวาจา เจรจาชอบ คือเว้นจาก
วิหจจริต ๔.
- ๔. สัมมากรรมันตะะ ทำการงานชอบ คือ
เว้นจากกายทุจริต ๓
- ๕. สัมมาอาชีวะะ เลี้ยงชีวิตชอบ คือ
เว้นจากความเลื่องชีวิตโดยทางทุจริต
- ๖. สัมมาวายามะ เพียรชอบ คือเพียรให้
๔ สถาน
- ๗. สัมมาลัทธิ ระลึกชอบ คือระลึกใน-
ลัทธิปฏิฐานทั้ง ๕
- ๘. สัมมาสมาธิ ตั้งใจไว้ชอบ คือ
เจริญภาวนาทั้ง ๔.

และเมื่อผู้เฝ้าอยู่ ณ ลุขาวดีได้ย่นเสียง
ประกาศธรรมของบรรดาสกนเหล่านั้นแล้ว
ย่อมส่งผลให้ใจของพวกเขาเบิกบานผดุง
หอบน้อมต่อพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า
และพระสงฆ์เจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ดูก่อนนักรบตรี ขอให้เรออย่าได้ล้าคฤ
ผิดไปว่า สกนชาติทั้งหลายนั้นต้องเกิดอยู่
ในภุมิเตรัจฉานที่ต่ำต้อยเลย เพราะในแดน
ลุขาวดีนั้น เป็นสถานที่ปราศจากพิษบาปกรรม
มีหน่อเช่นที่ว้ามันเลย และแม้แต่ตัวพวกภุมิ
- เตรัจฉานภุมิ - ยมราชภุมิ ก็ไม่มีอยู่ ซ้ำ
ยังไม่เคยมีใคร ณ แดนลุขาวดีเคยได้ยินได้
รู้จักกับชื่อของอบายภุมิต่าง ๆ เหล่านี้เลย
บรรดาวิหคเหล่านั้น เกิดมีได้ก็เพราะการ
เพรมิตกขณขององค์พระอมิตากุ พุทธเจ้า
เพื่อวัตถุประสงค์ให้ประกาศธรรมเท่านั้นเอง
มิใช่ล้าตัวเตรัจฉานในความหมายของผู้ก่อ
กรรมหนัก จึงต้องมารับผลกรรมของตนเอง
ตามความเข้าใจโดยทั่ว ๆ ไปของมนุษย์ก็หาไม่

..... อนึ่ง ข่ายกระดิงทอง ซึ่งรายรอบเข้อม
โอบต้นตาลทั้ง ๗ แถว เข้ากับกำแพงแก้ว
๗ ชั้น รอบลุขาวดีพุทธกษัตริย์นั้น เมื่อ
ยามที่มีลมพัดมากระทบเข้า ก็จะเป็นตุลไฉน
ดนตรีที่ไพเราะจับใจ เทียบได้กับทิพยดนตรี
แห่งสวรรค์ ของวงมโหรีจำนวนนับด้วย -
แสนวงก็มีปาน และกระเล็เสียงดนตรีแห่ง
ธรรมชาตินี้ เมื่อผู้ใดได้สัมผัสถึงนั้นแล้ว

เขาย่อมเกิดพหุฐานลลิตี ธรรมานลลิตี และ
ลิ่งมานลลิตีขึ้นโดยนับพลันทันที เล่ม๑ ๓.....

ดูก่อน... พุทธกษัตริย์ที่ชื่อว่าลุขาวดีนั้น
ย่อมมีเครื่องประดับอันวิเศษยิ่ง เห็นปานนี้แล๑”

“ดูก่อนนักรบตรี เธอเคยคิดบ้างหรือไม่ว่า
ไหนพระพุทธเจ้าพระองค์นี้ จังทรงพระนาม
ว่า “อมิตากุ” หรือ “อมิตายู” เล้า?... ”

ดูก่อนนักรบตรี อันวาระคัมของพระพุทธเจ้า
พระองค์นั้นย่อมล้าตล่องสว่างไสวสุดประมาณีได้
เพราะเหตุที่พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจึงทรง
พระนามว่า “ พระอมิตากุพุทธเจ้า ”

อนึ่ง พระขณมาของพระองค์และล้าวกทั้ง
หลายเหล่านั้น ล้วนมีอายุยืนยาวหากที่ลลิตีได้
กล่าวคือ ดำรงอยู่ชั่วกัลปาวสาน เหตุนี้เอง
พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจึงทรงพระนามว่า
“ พระอมิตายูพุทธเจ้า ”

ดูก่อนนักรบตรี จำเต็มแต่พระอมิตากุ
พุทธเจ้าได้บรรลุปิธิญาณมาจนบัดนี้ (นับ
จำนวนเวลา ๑๐ กัลป์ ก่อนการบรรลุนุค
ตรัสมาลัมปิธิญาณของตถาคต (พระ
- คำกยนิพพุทเจ้า)

(คำว่ากัลป์หนึ่งเทียบง่าย ๆ ตามคำบอก
เล่า มีอธิบายขององค์พระคำกยนิพพุท
เจ้าว่า เทียบได้ตั้งการนำผ้าหรือแพรพรรณ
เนื้อละเอียดอ่อนนุ่มลบลได้บนภูเขาทุกช่อง
ลูกหนึ่ง และก็กลับลิไปเรื่อย ๆ กระทั่งการ
ลบลได้ของผ้าผืนนั้น ลัมพัลพิพินิในพระคัมภี
คณียพอยู่ คือภูเขาลูกหนึ่งราบเรียบลัม

แผ่นดิน, ระยะเวลาทั้งหมดนี้เท่ากับ ๑ กัลป์
พระองค์ท่านมีสาวกเป็นพระอรหันต์ - พระ
โพธิสัตว์ - พระมหาโพธิสัตว์มากมายจนล้นจะ
ประมาณนับได้... ลัทธิขงจื้อ... ลัทธิขงจื้อ
เกษตรกรรม, ย่อมมีเครื่องประดับอันวิเศษซึ่ง
เห็นปานนี้แล ๘

อึ้ง ชนทั้งปวงที่อยู่ ณ แดนลัทธิขงจื้อ
ล้วนเป็นพระโพธิสัตว์ผู้บริสุทธิ์ ไม่ต้องกลับมา
เกิดในโลกได้อีกและภิกษุเพียงชาติเดียว
เท่านั้น ทั้งยังจะได้ตรัสธรรมอย่างแพร่หลาย
แปรผัน...

ดูก่อนลัทธิขงจื้อ ปุถุชนผู้ใดได้สติเรื่องราว
ของพุทธเกษตรกรรมแล้ว ควรที่จะได้ตั้งความ
ปรารถนาที่จะได้ไปเกิด ณ แดนลัทธิขงจื้อเกษตร
โดยแน่แท้เสีย เพื่อที่จะได้เป็นผู้มีโอกาสรู้จัก
ลัทธิขงจื้อกับผู้มีบุญทั้งปวงดังกล่าวแล้วนี้ได้
...โดยหลุดและบุญกุศลเพียงเล็กน้อย ย่อม
เป็นกำลังปัจจัยเมเพียงพอเพียงที่จะทำให้พบเข้า
ได้ไปเกิด ณ แดนลัทธิขงจื้อเกษตรได้...

ลัทธิขงจื้อช่วยถ้าหากได้เคยสติเรื่องราว
ของพระอมิตาภพหุเจ้าแล้ว และได้จดจำพระ
นามได้ใจตนไว้โดยไม่หลงลืม แม้แต่เพียงวันหนึ่ง
สองวัน สามวัน ล้วน ห้าวัน หกวัน หรือเจ็ด
วันแล้ว เมื่อถึงกาลเวลาที่นั้นก็ได้มีพระเจาจะ
โอกาสได้เห็นองค์พระอมิตาภพหุเจ้า พร้อม
ด้วยบริวารอันทรงศักดิ์ของพระองค์ท่าน และ
เมื่อเขาได้ถึงกาลมรณะแล้ว ก็จะได้ไปเกิด ณ
แดนลัทธิขงจื้อเกษตรกรรมของพระอมิตาภพหุเจ้า

... ลัทธิขงจื้อ... เมื่อตถาคต (คำขงจื้อพุทธเจ้า)
มองเห็นประโยชน์มหาศาลดังนี้ จึงกล่าวทุก
คนที่ได้มีโอกาสสติพระธรรมเท่านานี้
(จุลลลขงจื้อด้วยเหตุ) แล้ว ควรจะได้กล่าว
มนต์บทนี้ ขอไปบังเกิดในดินแดนบรมสุขแห่ง
นั้นต่อไปจงทุกคนเถิด... ๙... ”

... ลัทธิขงจื้อ ตถาคตได้แสดงธรรมสรรเสริญ
ลัทธิขงจื้อเกษตรกรรมขององค์พระอมิตาภพหุเจ้า
อยู่ ณ บัดนี้บัดนี้ ยิ่งมีพระพหุเจ้าทั้งปวงใน
ทิศตะวันออก อาทิเช่น พระพหุเจ้าอัมภะ
พระพหุเจ้ารูปประภาส พระพหุเจ้าอัมภะ
ปวงพระพหุเจ้าองค์อื่น ๆ คำพวกนี้ได้กล่า
ทราญในแม่น้ำคงคา ทั้งนี้ต่างองค์ก็กำลัง
เผยแผ่พระธรรมในเรือหรืออยู่ด้วยกัน โดย
ระบุว่า ‘ ปุถุชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังธรรมบรรยาย
อันเป็นธรรมที่พระพหุเจ้าทั้งหลายทรงเห็นชอบ
แล้ว และมีคุณประโยชน์มหาศาลเกินกว่าจะ
ประมาณได้ (อัจฉินไทย) ทั้งยังเป็นธรรมที่ได้
รับการอารักขาคุ้มครองแล้วจากพระพหุเจ้า
ทุก ๆ พระองค์ จงทุกคนด้วยเถิด... ’

... ลัทธิขงจื้อ ยังมีพระพหุเจ้าองค์อื่น ๆ ในทิศ
ใต้เช่น พระพหุเจ้าอัมภะรูปประภาส พระพหุ
ยลประภาส พระพหุเจ้าอัมภะรูปประภาส พระพหุ
เนรุประภาส พระพหุเจ้าอัมภะรูปประภาส และพระ
พหุเจ้าทั้งปวงอีกจำนวนมากมาตามคำชวนที่ได้
เกิดทราญในแม่น้ำคงคา ทั้งนี้ต่างองค์ก็กำลัง
เผยแผ่พระธรรมในเรือหรืออยู่ด้วยกัน
โดยระบุว่า ‘ ปุถุชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังใน
ธรรมบรรยายอันเป็นธรรมที่พระพหุเจ้า
ทุก ๆ พระองค์ ได้ทรงเห็นไว้แล้ว ชอบแล้ว
และได้รับการอารักขาคุ้มครองแล้วจากพระ
พหุเจ้าทุก ๆ พระองค์ จงทุกคนด้วยเถิด... ’

... ลัทธิขงจื้อ ยังมีพระพหุเจ้าองค์อื่น ๆ ใน
เบื้องทิศตะวันตก เช่น พระพหุเจ้าอัมภะ
พระพหุเจ้าอัมภะรูปประภาส พระพหุเจ้าอัมภะ

พระพุทธมหานิภาส พระพุทธรัตนลักษณะ
พระพุทธรูปชินีปรก กับพระพุทธรูปเจ้าทั้ง
ปวงอีกเป็นจำนวนมาก คำนวนิได้ตั้งเม็ดทราย
ในแม่น้ำคงคา ทั้งนี้ต่างองค์ก็กำลังเผยแผ่
พระสัทธรรมในเรื่องนี้อยู่ด้วยกัน โดยระบุว่า
'ปลูกซ่งทั้งหลาย จงเชื่อฟังธรรมบรรยายนี้
อันปวงพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทรงเห็นดีแล้ว
และได้ประทานอารักขาคัมภีร์แล้วจากองค์
พระพุทธเจ้าทั้งปวงอยู่แล้ว...'

...ล้าริบุตร ยังมีพระพุทธเจ้าอื่น ๆ ในทิศ
เหนือ เช่น พระพุทธอรชิลกัณเฑาะ พระพุทธ-
วิวัฒนากรนิโรทนะ พระพุทธทุฆะปรกัถ พระพุทธ
อาทิตย์ลัมภพ พระพุทธชาลินีปรกัถ กับพระ-
พุทธเจ้าองค์อื่น ๆ เป็นอเนก คำนวนิได้ตั้งเม็ด
ทรายในคงคาหนี ต่างองค์ต่างกำลังเผยแผ่-
พระสัทธรรมเรื่องนี้อยู่ โดยตรัสว่า

'ปลูกซ่งทั้งหลาย จงเชื่อฟังธรรมบรรยายนี้
อันพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทรงเห็นดีและทรง
ประทานอารักขาไว้แล้วด้วยเถิด...'

...ล้าริบุตร ยังมีพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ
ในทิศเบื้องล่าง เช่น พระพุทธสิงหะ
พระพุทธรุขะ พระพุทธรุขลปรากวะ
พระพุทธรธรรม พระพุทธรธรรมชวี
พระพุทธรธรรมชริ กับพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ
อีกเป็นอเนก คำนวนิได้ตั้งเม็ดทรายในแม่น้ำ
คงคา ต่างก็กำลังทรงเผยแผ่พระสัทธรรมนี้
เช่นกัน ๒

...ล้าริบุตร ยังมีพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ใน
ทิศเบื้องบน เช่น พระพุทธพรหมโมเช พระพุท
หนักัถราช พระพุทธคินโชตปะมะ พระพุท
คินชประภาส พระพุทธมหาวิมลกันเฑาะ
พระพุทธรัตนกุสุม พระพุทธรสัมบุษปะคาทะ
พระพุทธรลาเลนทรรราช พระพุทธรัตโนปลคัริ
พระพุทธรลวารภทิต พระพุทธรุเมรุกัถลปะกับ
พระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ อันเป็นอเนก คำนวนิได้

ตั้งเม็ดทรายในแม่น้ำคงคา ต่างพระองค์ก็กำลัง
เผยแผ่พระสัทธรรมในเรื่องนี้อยู่เช่นเดียวกัน

...ล้าริบุตร เซอคำตัญเป็นอย่างไร
เหตุไฉนจึงกล่าวว่ ธรรมบรรยายเรื่องสุชาติ
พุทธเกษตรนี้ จึงเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทุก ๆ
พระองค์ทรงเห็นดีแล้วและประทานอารักขา
คัมภีร์ไว้แล้ว ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะ ถ้า
ล้าริชงทั้งหลาย ได้มีโอกาสได้สดับพระธรรม
เรื่องนี้แล้ว น้อมจิตของตนให้หมั่นการแต่
พระนามของพระอมิตาภพุทธเจ้า และชื่อ
แห่งพระสูตรที่ว่า 'อมิตายวยุหสูตร หรือ
จุลลขาวัตถุยหสูตร' นี้แล้ว ล้าริชงเหล่านั้น
จะได้รับอารักขาคัมภีร์จากปวงพระพุทธเจ้า
ทุก ๆ พระองค์ และเขาเหล่านั้นจะไม่คลาด-
แคล้วจากการได้บรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
ญาณในอนาคตกาลเลย.... ด้วยเหตุนี้แล
ล้าริบุตร เซอทั้งหลายที่มาประชุมในที่นี้

จึงพึงเชื่อฟังคำของตถาคตและเชื่อฟังประกาศิต
ของปวงพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น...

สาริบุตร ถ้ามีใครได้สาธยายมนต์ไม่ว่าใน
อดีตกาล ปัจจุบันกาล หรืออนาคตกาล ทั้ง
ความปรารถนาที่จะไปเกิดในแดนสุขาวดีพุทธ-
เกษตรของพระอุมิตาภพุทธเจ้าแล้ว เขา
เหล่านั้นก็เป็นผู้ที่ ไม่คลาดเคลื่อนไปจากการจะ
บรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเลย และจะได้
ไปเกิดในแดนสุขาวดีได้ตามความประสงค์เป็น-
แน่แท้ ด้วยเหตุนี้แล สาธุชนทั้งหลาย ถ้ามี
ศรัทธาทังม้วนแล้ว ก็ควรจะสาธยายมนต์ทั้ง-
ความปรารถนาที่จะไปเกิดในแดนสุขาวดีนั้น
ด้วย...

คุกรสาริบุตร ตถาคตกล่าวสรรเสริญ
พระคุณอันวิเศษยิ่งของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
เหล่านี้ ณ บัดนี้ฉันใด ปวงพระพุทธเจ้า
ทั้งหลายเหล่านั้นก็ย่อมจะกล่าวสรรเสริญพระคุณ
อันวิเศษของตถาคตฉันนั้น ด้วยพระดำรัสว่า
“พระคำกัมมนิพพานเจ้าได้ทรงกระทำการอันยาก
ยิ่งให้สำเร็จได้” กล่าวคือการทำให้บรรลุถึงซึ่ง
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในลหุสัณโลกชาติ
ซึ่งอยู่ภายใต้ความเลื่อมทอถึง ๕ ประการ คือ
ความเลื่อมแห่งกัลป์ ๑ ความเลื่อมแห่งสัตว์ ๑
ความเลื่อมแห่งชาติ ๑ ความเลื่อมแห่งอายุ ๑
ความเลื่อมแห่งกิลเลศ ๑ และเพื่อประโยชน์แก่
เวไนยสัตว์ทั้งปวง พระองค์ทรงเผยแผ่พระ
ธรรมอันเป็นลัทธิยากยิ่งแก่การเข้าใจของ
เวไนยสัตว์ได้” ดังนี้

คุกรสาริบุตร ในลหุสัณโลกชาติ
ตถาคตได้พ้นจากความยากลำบาก บรรลุถึง
ซึ่งอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อประโยชน์
แก่เวไนยสัตว์ ได้ประกาศพระธรรมอันเป็น
ลัทธิยากจะเข้าใจได้โดยง่าย ความเห็นอ-
ยากในการประกอบภารกิจการนั้นเห็นปานนี้แล

... เมื่อองค์พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดง
จุลลิวชาตวิญญูหตุตถะจบลงแล้ว พระสาริบุตร
เถระ และ พระอริยสงฆ์ทั้งหลาย อีกทงพระ
โฬชัตถ์ - มหาโฬชัตถ์ - เทพบุตร -
เทพจิตา - มนุษย์และเหล่าอสูร - คนจรรพ์
บรรดาผู้ที่ ได้มาลัดตบพระธรรมบรรยายนี้
ต่างมีความเลื่อมใส แสดงความปิติยินดี
ชื่นชมแล้วกระทำสักการะพระพุทธองค์ โดย
ทั่วกัน.

๓. ต้องประพาศเงินโรจิงจะไปเกิด ณ
แดนลัษวาทิใด

...วันหนึ่งคืนหนึ่งในลัษวาทิพุทธเกษตร
เท่ากับหนึ่งกัลป์ในมนุษยโลก และณที่ไปอุบัติ
ขึ้นในลัษวาทินั้น ล้วนเป็นโอปปาติกะเกิดขึ้นใน
ดอกบัว ชาวลัษวาทิไม่มีทุกข์ใดโรดภัยอะไร
มีแต่ความร่มเย็นสุขสวัสดิ์อย่างฝั่ง มีอายุยืน
อันประมาณมิได้ เป็นแดนอันเลื่อมใสที่พระทวาร
วิภูลงสาร กับพระนิพพาน ผู้ที่ไปเกิดอุบัติขึ้น
ในลัษวาทิพุทธเกษตรล้วนจะต้องบรรลถึงแดน
พระนิพพานได้อย่างแน่นอน หากยังมีกิเลส
หมกมิดมาจากโลกอื่นอยู่ไซ้ร้ ก็จักได้อบรม
ตัดกิเลสหมดสิ้นกันที่นั่นแล แต่ถ้านหากมี
ความปรารถนาจะกลับมาโปรดสัตว์ในมนุษย
โลกอีก หรือในโลกอื่น ๆ ทั่วทิศ ก็อาจสำมารถ
ทำได้ตั้งใจปรารถนาขึ้นนั้นพิศยว...

... จากมหาลัษวาทิวิภูลงสาร หรือ
มหาอมิตายุสสุตาร.....

สืบเนื่องจากลัษวาทิพุทธเกษตรมีความงาม
วิจิตรพิสดาร และเป็นถิ่นพำนักที่หาอยู่อาศัย
เป็นอย่งผิงนึ่งเอง นิกายในคำลนามหายานหาก
นิกาย จึงต่างล่องนึ่งให้ทักคนงตั้งใจมุ่งพิศยวไป-
เกิด ณ แดนลัษวาทิให้ได้ คึงนึ่งจึงต่างวาง
หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อการนึ่งไว้มาก-
มายด้วยกัน มีความบางส่วนที่มีลักษณะขัด
แย้งกันก็มี แต่กึ่งพออนุโลมยอมรับกันได้
คึงจะขอนำเอาส่วนลัษวาระลัษคัญนึ่งมาเจียนมา
เล่าให้ทราบกันคึงนึ่งคือ-

จากมหาลัษวาทิวิภูลงสาร ระบุความว่า
...สัตว์ทั้งหลายเหล่าใด เมื่อได้ย่นพระนามของ
พระอมิตายุส พุทธเจ้าแล้ว เกิดมัจฉัตรชธา -
เลื่อมใส มีดวงใจอันเมื่อนมั่งมื่นและรำลึกถึงพระ
นามของพระองค์เก้านัดคึง ๑ ครั้ง...จนคึง ๑๐
ครั้ง ถ้าบุคคลผู้นั้นมีใจมุ่งพิศยวไปอุบัติขึ้น

ณ ลัษวาทิพุทธเกษตรแล้ว เขาย่อมจักได้ไปอุบัติ
ได้ตามความประสงค์นึ่ง และไม่ต้องหมกมื่น
ตกต่ำลงมามาก (คือกลันมาเกิดอีกในชาติต่อไป)
คึงพิศยววันแต่ช้นที่ก่อกรรมหนัก คือ
อนันตริยกรรม ๕ และกล่าววาทจาจาบจ้วง
พระลัษธรรมขององค์พระผู้มีพระภาคเจ้าคึงปวม
(อนันตริยกรรม ๕ คือ ๑. มาตพาท
ฆ่ามารดา ๒. ปิตพาท ฆ่าบิดา
๓. อรหันตพาท ฆ่าพระอรหันต์
๔. โลหิตปพาท ทำร้ายพระพุทชเจ้าจนคึง
ยังพระโลหิตให้หือช้นไป ๕. ลังฆเภท
ยังลังฆให้แตกแยกทะเลาะกัน

กรรม ๕ อย่างนึ่ง เป็นบาปอันหนักที่ผู้
ห้ามลัษวรรค ห้ามนิพพาน ผู้ถือพุทธ
ห้ามไม่ ให้ทำเป็นเด็ดขาด).....คึงอีกตอน
หนึ่งระบุความว่า ลัษวเหล่าใดมัจฉัตรชธา
ในพระปัญญาคณของพระพุทชเจ้า จนคึง
พระปัญญานึ่งประกอบด้วยลัษกรรมทงหลาย
มัจฉัตรชธา มุ่งอึดคึงตนเอง เพื่อยลีสลัษ
พระพุทชคำลพา ลัษวเหล่านึ่งจักได้ถือ
โอปปาติกะกำเนิด (ไปเกิดหรืออุบัติเป็นสัตว์น
ลัมบูรณ์ โดยทันที) ณ ลัษลัษปัตรต้นเบกชธรม์
(คือลัษวาทิวิภูลงสาร แดนลัษวาทิ) นึ่ง

จากมหาสันนิบาตสูตร ระบุว่า ล่าชุน ชายกิติ หญิงกิติ ถ้าได้นั่งสมาธิรำลึกผูกพัน ถึงองค์พระอมิตาภพุทธเจ้าแล้ว และสามารถ มีสมาธิติดต่อกับเบื้องไม่วุ่นวายนับเวลาใดคืนหนึ่ง กิติ จนถึง ๗ วัน ๗ คืนกิติ บุคคลนั้นจักได้ เห็นภาพองค์พระอมิตาภ พุทธเจ้าอย่างแจ่มชัด ถ้าหากในเวลากลางวันไม่มีโอกาสเห็น ใน- เวลากลางคืนก็จะได้เห็น (ในนิมิตขณะนั่ง- สมาธิหรือในความฝัน) พระวรกายของพระ องค์อย่างแจ่มชัด....

จากอิมิตายุทธยานสูตร ระบุว่า "ผู้ปรารถนาที่จะไปปฏิบัติในลัทธิชาวดีพุทธเกษตร นั้น พึงบำเพ็ญกุศลให้ครบใน ๓ ประการ ที่จะกล่าวต่อไปนี้ และควรมีการฝึกสมถกรรมฐาน ๑๑ อย่างด้วยกันคือ :-

.... กุศล ๓ ประการ ได้แก่

(๑) ต้องเป็นผู้มีความกตัญญู ยืนหยัดและหมั่น ปฏิบัติมาตาศีลปาติ ศรอาจารย์ และรักษา กุศลกรรมบถ ๑๐ และเป็นผู้มีจิตเมตตา กรุณาอยู่เป็นนิจด้วย (กุศลกรรมบถ ๑๐ คือ การปฏิบัติทางกาย - วาจา - ใจ ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

ทางกาย ก็คือ ไม่กระทำใน ๓ ประการ ด้วยกายคือ * ปาณาติบาต (ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต) * อทินนาทาน (ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่- ได้ให้) ด้วยอาการแห่งขโมย)

* กาเมสุมิจฉาจาร (ประพฤตินิโคต) ทางวาจา คือ ไม่ใช่วาจาให้เป็นที่ไปใน ลักษณะต่อไปนี้คือ * มุลาวาจา (พูดเท็จ) - บิดพลิ้ววาจา (พูดล่อลึง) ... มรสุวาจา (พูดคำหยาบ) ... ลัมภปปลाप (พูดเพื่อเชื่อ)

ทางใจ คือ ไม่ใช่ใจที่ได้นึกคิดใน- เรื่องต่อไปนี้คือ * อภิชฌา (โลภอยากได้ของ- เขา) * พยาบาท (ปองร้ายเขา) และมัจฉาสู (เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม)

(๒) ต้องยึดถือเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ (คือยึดถือเอาพระพุทธเจ้า - พระธรรมเจ้า และ พระสงฆ์เจ้าเป็นหลักยึดของตน) สัมบูรณ์ด้วยศีลสิกขา และอภิสมาจาร (คำว่า ศีลสิกขา คือเป็นผู้ยึดถือปฏิบัติตนทั้ง- กาย และวาจา โดยไม่ขัดแย้งหรือละเมิดจาก- ศีลที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว เช่น ศีล ๕ เป็นต้น คำว่า อภิสมาจาร ก็คือ ความประพฤติที่ดีที่เป็นไปตามธรรมเนียม ประเพณีแต่กาลก่อน ซึ่งคนก่อน ๆ ได้ปฏิบัติ และวางกฎเกณฑ์ไว้แล้ว)

(๓) ต้องมีโพธิจิต เชื่อในกฎแห่งกรรม และศึกษา - สวดสัจธรรมต่าง ๆ ในคัมภีร์ พุทธศาสนานามหาญาณ (คำว่า โพธิจิต คือ มีจิตมุ่งเพื่อการจะบรรลุซึ่งพระโพธิญาณ หรือการได้บรรลุเป็นพระพุทธเจ้าต่อไปใน- อมาตยานั่นเอง)

....และสมถกรรมฐานอีก ๑๑ อย่างคือ การนั่งสมาธิกำหนดให้จิตของตนสงบระงับ และจดจ่ออยู่กับเรื่องราว หรือคณิวเคษ ของ ลัทธิชาวดีพุทธเกษตรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังต่อไปนี้คือ... * พงอยู่ตรงต้นไม้มัทพยะ ~ รัระโยก- ขรณิ ~ ปราสาทมณฑลเขียร ~ รูปกายของ พระอมิตาภพุทธเจ้า ~ รูปกายของพระแม่ กวนอิมมหาโพธิสัตว์ ~ รูปกายของพระมหา สถามปราปต์มหาโพธิสัตว์.... เป็นต้น ถ้าได้ทำสมาธิได้ดังนี้ ก็จะได้แลเห็นแดน- ลัทธิชาวดีพุทธเกษตรได้ในปัจจุบัน (ในขณะที่นั่ง- พงนั้น) ไม่ต้องรอให้ตายก่อนแล้วไข่อุบัติ ณ แดนลัทธิชาวดีพุทธเกษตรจริงจะเห็น....

๑ จากอภิตาภุรลตรมีความตอนหนึ่งว่า พระคากยมุณีพุทธเจ้าได้ตรัสกับพระอานนท์ไว้ว่า... มนุษย์- เทวดา และสัตว์ทั้งปวงทั่วทิศทั้งขุจะได้อไปเกิด ณ แดนสุชาวติ- พุทธเกษมทรนั้น มีจำแนกได้เป็น ๓ ประการคือ

(๑) ประเภทสูงส่ง ได้แก่ผู้ที่ยอมลละ- การครองเรือนและกามลช ออกบวชเป็น- พระภิกษุ และกระทำจิตตนให้มุ่งถึงซึ่ง- โพธิญาณได้ หมั่นตรีกตรอกว้าถึงองค์ อภิตาภพุทธเจ้า บุคคลประเภทนี้เมื่อถึงกาล อายุขัย องค์พระอมิตาภพุทธเจ้าจะมาปรากฏ ให้เห็นพระวรกายเมองหน้าเขา และเขาก็ได้ ตามเสด็จไปอุบัติในสุชาวติ โดยเขาจักเป็น- โสปปาทิกขุบปถือกำเนิดในดอกบัวอ้อยในสระ แก้ว แห่งใดแห่งหนึ่งในจำนวน ๗ สระนั้น เขาผู้นั้นจะมีมีการทมนพเวศนตกต่ำลงอีกและ จะได้บรรลถึงซึ่งปัญญาอันยิ่งใหญ่ (โพธิญาณ) ตอนฉนั้นเมื่อ ภิญญานภาพวิลระลุดจะพรรรณหา

(๒) ประเภทกลาง ได้แก่แก่มนุษย์- เทวดา และสัตว์ทั้งปวงทั่วทิศทั้งขุจะได้อไปเกิด ณ แดนสุชาวติ ไม่มีโอกาสออกบวชเป็นพระ- ภิกษุ แต่ก็ได้ประกอบบุญกุศลต่าง- มิจิตมุ่ง มีนแนหอนต่อการบรรลอนุตตรลัมมาลัมโพธิ- ญาณ ทั้งยังมีได้หมั่นรำลึกถึงองค์พระอมิตาภพุทธเจ้า มุ่งประกอบกุศลน้อย-ใหญ่ ไม่ท้อถอยเลื่อมคลาย เป็นผู้รักษาศีล บำเพ็ญมั่งลวิริติ อีกหนึ่ง ร่วมก่อลสร้างลรูปเจติยั ถวายไทยทานแก่ เหล่าลัมณะ จุด-ธูปเทียน- ประชิปโคมไฟ ถวายดอกไม้อแกองค์พระพุทเจ้าทั้งปวง แล้ว ได้มัจจิตการถวายธรรมาบูชาทั้งปวงนั้น เพื่อ จะได้อไปอุบัติ ณ แดนสุชาวติ เมื่อเขาผู้นั้น ถึงกาลมรณะ พระอมิตาภพุทธเจ้าพร้อมด้วย บริวารจะมาปรากฏให้เห็นอยู่ ณ เบื้องหน้า และเขาก็ได้ติดตามเสด็จไปอุบัติในดอกบัวดอก-

หนึ่งใลสระแก้วลระหนึ่ง ณ แดนสุชาวติพุทธร- เกษมทร และในที่สุดเขาก็จะล้าเรจอนุตตรลัมมา ลัมโพธิญาณ.....

(๓) ประเภทต่ำ ได้แก่แก่มนุษย์- เทวดา และสัตว์ทั้งปวงในทิศทั้งขุ ซึ่งมีจิตมุ่งอยาก จะได้อไปเกิด ณ สุชาวตินั้น แม้ว่าไม่ได้ประ- กอบกุศลกรรมทั้งหลายกิต ก็ควรจะได้ตั้ง- ปณิธานมุ่งตรงต่ออนุตตรลัมมาลัมโพธิญาณ รำลึกถึงพระอมิตาภพุทธเจ้า เพียง ๑ ครั้งกิต หรือ ๒ ครั้ง จนถึง ๑๐ ครั้ง และทำจิตตนให้- เกิดความยึดมั่นเพ็งเชื่อมั่นไม่เกิดความล้งเล- ล้งลัย ครั้นเมื่อบุคคลผู้นั้นถึงกาลมรณะ เขาก็ จักได้อนิมิตเห็น หรือฝันเห็นองค์พระอมิตาภพุทธเจ้า จักมีโอกาสได้อไปเกิด ณ แดนสุชาวติเช่นเดียวกัน

จากอภิมิตายอุปเทศคาลสูตร ของอาจารย์ วสุพันธ (เป็นผู้เกิดในวาระพระพรหมณ์ มีชื่อตระกูลตนว่า "เกาศิกโคตธ" เดิมบวชเรียนอยู่ในนิกายสรวาสติวาท ภายหลังจึงแปลงมาสังกัดมหายาน และเป็นบุคคลสำคัญที่รวมก่อตั้งลัทธิโยคาครัชณะ ในศตวรรษที่ ๘ ใพลัทธิราชวงศ์คุปตะ นิกายสรวาสติวาทนั้น บางครั้งก็เรียกว่า นิกายอัสติวาทินก็มี บางทีก็เรียกว่า นิกายวิษณูวาทินก็มี เป็นนิกายที่เสนอหลักคิดตรงกันข้ามกับนิกายคณัตวาทินของท่าน นาคารชุน) ได้สรุปสาระสำคัญในหลักปฏิบัติของผู้มีจิตมุ่งมั่นจะไม่เกิด ฌ เนตผลุขาวตีพทกษेत्रไว้ว่า ควรดำเนินตามแนวทางจรัยวัตร ๕ ดังต่อไปนี้คือ

- (๑) หมั่นบูชาพระอภิมิตาภพทกษेत्रเจ้าเป็นนิห ซึ่งเป็นการกระทำทางกายกรรม
- (๒) ควรลวตสรรเสริญพระอภิมิตาภะพทกษेत्रคุณและสาธุชยพระนามของพระองค์เป็นประจำว่า "นโม อภิมิตาภะ พททชยะ" ในภาษาไทย หรือ "นโม ฮอนี่ท้อ ฮุก" ในภาษาจีน "นัมบ อภิมิตา บุตลี" ในภาษาญี่ปุ่น หรือ "นามโบ อายต้า เฟิก" เป็นภาษาญวน ซึ่งเป็นการกระทำทางวจีกรรม
- (๓) ตั้งปณิธานในใจอย่างมั่นคงว่าต้องการไปอุปบัติในลัทธิขาวตีพทกษेत्र
- (๔) กำหนดจิตตนให้ตรึกตรอง หรือเพ่งภาวนาถึงองค์พระอภิมิตาภะ ~ ความมั่งงาม นานาประการของลัทธิขาวตีพทกษेत्र ~ พงภาวนาถึงพระอวลักเตศวรมหาโพธิสัตว (พระแม่กวหนอม) หรือพระมหาลัททมาปราชิต มหาโพธิสัตว (ไต-ชี-จี-ผอ-ลัก) อยู่เป็นประจำเสมอ ๆ

(๕) กำหนดให้จิตของตนได้แผ่เมตตาภากรณาต่อสรรพสัตว์ทั้งปวงทั้งสิ้น โดยตั้งใจมุ่งที่จะให้สรรพสัตว์ทั้งปวงทั้งสิ้นให้พ้นจาก ~ วัฏสงสาร และมุ่งจิตเพื่อโปรดสรรพสัตว์ทั้งปวงโดยตลอดเวลา.

การกระทำในข้อ ๓-๔-๕ จัดว่าเป็นการกระทำทางใจ หรือ มีเนกกรรมนั่นเอง

..... ในระยะเวลาต่อมา บรรดาคณาจารย์ในพระพุทธศาสนาหลายท่านได้นำหลักปฏิบัติในจรัยวัตรทั้ง ๕ อย่างของอาจารย์วสุพันธ มาสรุปให้รวบรัด ให้สั้นกระชับรัดติงขึ้น โดยให้เหลือเพียง ๓ ประการเท่านั้น คือ

(๑) "สัง" แปลว่า "ศรัทธา" คือต้องมิจิตศรัทธาปล้ำทนายในองค์พระอภิมิตาภะอย่างแน่วแน่จริงจัง ไม่มีความลังเลสงสัยในองค์ท่านเหลืออยู่เลย

(๒) "จวัง" แปลว่า "ปณิธาน" หรือมีความตั้งใจมั่นที่จะมุ่งไปอุปบัติ ฌ เนตผลุขาวตีพทกษेत्र

(๓) "เพง" แปลว่า "ลงมือปฏิบัติ" คือปฏิบัติกตลกรรมทั้งปวงที่จะเป็นกำลังปัจจัยให้ได้ไปอุปบัติ ฌ เนตผลุขาวตีพทกษेत्रอย่างสม่ำเสมอแน่วแน่จริงจัง

โดยคณาจารย์ทั้งปวงยืนยันว่า ถ้าหากได้ปฏิบัติครบทั้ง ๓ ประการดังกล่าวแล้ว เป็นที่หวังได้ ๑๐ % ว่าจะได้ไปอุปบัติ ฌ เนตผลุขาวตีพทกษेत्रอย่างแน่นอน

๔. อุบัติ ณ แดนสุชาวดีในลภาพีโต

“บุคคลหว่านพืชซึ่งในโต ย่อมได้รับผลเช่น
นั้น ผู้กระทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้กระทำ
กรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่ว”

จากวาระขององค์พระค้ำกษณีนุพุทธเจ้า

พุทธธรรมได้วางหลักเกณฑ์แน่นอนไว้แล้ว
ว่า คนทุกคนมีกรรมหรือการกระทำของตนเอง
เป็นแรงสั่งให้ตนได้เกิดในลภาพีโต และจำต้อง
ได้รับผลตามกรรมที่ตนได้กระทำไว้ ดังนั้น
แม้แดนสุชาวดีพุทธเกษกร ซึ่งเป็นแดนชั้นเอก
และเป็นแดนพุทธภูมิที่มีองค์สมเด็จพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า ผู้เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาต่อสรรพ
สัตว์อย่างหาประมาณมิได้ก็ตาม และแม้ว่า
องค์พระอมิตากพุทธเจ้า จะเป็นผู้ได้รับมงคลพร
มากถึง ๘๘ ประการ และให้จำนวนมงคลพร
เหล่านั้นจะได้เปิดโอกาสช่วยเหลือสรรพสัตว์อย่าง
อเนกอนันต์อยู่แล้ว โดยเปิดโอกาสแก่คนเกือบ
ทุกคนที่ศรัทธาเลื่อมใสในพระองค์ ได้มี
โอกาสไปเกิด ณ แดนสุชาวดีพุทธเกษกร มี
ภาวะแตกต่างกันออกไป เป็นไปท่ามกลางกรรม
ที่ตนได้กระทำมาหรือเป็นไปนอกกรรม หรือ
ว่าเป็นไปตามบุญบารมีที่แต่ละคนได้สะสมเอา
ไว้เอง นี้แหละคือความเป็นจริงเที่ยงแท้ของ
สิ่งที่เรียกว่า “กฎแห่งกรรม”

ในอมิตายุทธยานสูตร ได้แบ่งผู้ไปอุบัติเกิด
ณ สุชาวดีพุทธเกษกร ออกไว้เป็น ๔ ชั้นดังนี้

ชั้นที่ ๑ ได้แก่บุคคลผู้มีจิตเมตตากรุณา
เป็นผู้ดำรงตนอยู่ในศีลครบถ้วน มีจิตมุ่งมั่น
จะบรรลุถึงโพธิญาณ ทรมนสวดสาธยาย-
พระสูตรมหายานเกยสัจจำแลมอ บำเพ็ญทาน
อยู่ในสุชาวดีทั้ง ๖ อยู่เป็นประจำ
(อนุสสติ ๖ คือ ๑ พุทธาอนุสสติ - ระลึก
ถึงคุณของพระพุทธเจ้า ๒) จัมมาอนุสสติ -

ระลึกถึงคุณของพระธรรม (๓) สังฆาอนุสสติ
- ระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ (๔) สัตถาอนุสสติ -
ระลึกถึงคุณของคัล (๕) จาคาอนุสสติ - ระลึก
ถึงการทานที่ตนบริจาคแล้ว และคุณแห่งการ
บริจาคทาน (๖) เทวตาอนุสสติ - ระลึกถึง
คุณธรรมที่ทำให้บุคคลให้เป็นเทวดา มีศรัทธา
เป็นอาทิ เป็นผู้บริจาคเขื่อนมั่นเลื่อมใสดีมีค่าใน
องค์พระอมิตาภะและสุชาวดีพุทธเกษกรและ
สิ่งใหม่จะไปเกิด ณ แดนสุชาวดี เมื่อถึง-
กาลดับขันธ์แล้ว องค์พระอมิตาทาพุทธเจ้า
และปิจวารจะเสด็จมารับไปอยู่ ณ แดนสุชาวดี
ด้วยพระองค์เอง

ชั้นที่ ๒ ได้แก่บุคคลผู้มีศรัทธาอปรุแตก-
ฉานในปรมัตถธรรม (ธรรมะชั้นสูง) เป็นผู้
เชื่อมั่นในกฎแห่งกรรม ไม่เคยว่ากล่าวติเตียน
มหายาน เป็นผู้มีใจมุ่งมั่นที่จะไปเกิด ณ แดน
สุชาวดี เมื่อเขาใกล้จะถึงวลาปรภพ
พระอมิตาพร้อมด้วยพระอโกลิเศวตวรมหาโพธิ-
สัตว์ (พระแม่กวนอิม) และพระสัทมาปราชดี
มหาโพธิสัตว์กับบริษัทปิจวารมากมายจนลัดจะ
ประมาณได้จะเสด็จมารับ ผู้นี้จะได้ไป
อุบัติในดอกบัว ณ สระแก้วซึ่งเป็นทิพย์ ณ
แดนสุชาวดี แต่ต้องนั่งสมาธิอยู่ในดอกบัวตุม
กำหนดข้ามวัน ดอกบัวจึงจะขยายกลีบบาน
ออก ได้มีโอกาสฟังธรรมบรรยายจากองค์พระ
อมิตากพุทธเจ้า และมหาโพธิสัตว์จักราลาก
ของพระองค์ทั้ง ๒ องค์ มีกำหนด ๗ วัน
ก็จะบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ชั้นที่ ๓. ได้แก่บุคคลผู้เชื่อในกฎแห่งกรรม ไม่กล้าจะให้ร้ายมหานามโพธิสัตว์ และตั้งใจที่จะไปเกิด ณ แดนสุขาวดี เมื่อเขาผู้นั้นใกล้ภรรษา องค์พระอมิตาภะ และพระมหาโพธิสัตว์อัครสาวกทั้ง ๒ องค์ จะทรงเนรมิตดอกบัวทองไว้ใพระหัตถ์ของทั้ง ๓ พระองค์ บันดาลให้เป็นพระพุทธรูป ~ เพรหมิต จำนวน ๕๐๐ พระองค์ มารับแทน เมื่อไปอุบัติบนดอกบัวที่สุขาวดีต้องนั่งสมาธิอยู่ในดอกบัวทุกกำหนด ๑ วันเต็ม ๆ ดอกบัวจึงจะขยายกลับแบ่งบาน และหลังจากนั้นอีก ๗ วัน จึงจะได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระอมิตาภพุทธเจ้า แล้วมีโอกาสฟังธรรมตักต้อน จากองค์พระอมิตาภพุทธเจ้า และอัครสาวกมหาโพธิสัตว์ทั้งสอง ตลอดจนถึงพระโพธิสัตว์นิรवारองค์อื่นๆ เป็นเวลานานถึง ๓๗ วัน จึงจะบรรลุพระโพธิญาณ

ชั้นที่ ๔. ได้แก่บุคคลผู้ถืออุบาสกศีลอยู่สม่ำเสมอหนักแน่น ไม่เคยล่วงละเมิดศีลข้อหนึ่งข้อใดในอุบาสกศีลเลย (ไม่ฆ่าสัตว์ ตัดชีวิต ๑. ไม่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ๑. ไม่กล่าวคำเท็จ ๑. ไม่ล่วงพรหมจรรย์ ๑. ไม่ดื่มของมึนเมา ๑. ไม่นอนบนที่นอนหรือฟูกหนาๆ ๑. ไม่ดมหรือสูด ๑. ไม่กินอาหารยามวิกาล ๑.) ตั้งใจมั่นที่จะไปเกิด ณ แดนสุขาวดี องค์พระอมิตาภะพร้อมภิกษุบริวาร จะมารับให้ไปเกิดบนดอกบัว ณ สวรรค์ชั้นหนึ่งในแดนสุขาวดี ดอกบัวจะค่อยๆ บานออกทีละน้อยๆ จะได้มีโอกาสฟังธรรมเรื่องอริยสัจ ๔ คือ (ทุกข์-สมุทัย-นิโรธ-มรรค) และได้บรรลุอรหันต์เป็นผลกลับไป

ชั้นที่ ๕. ได้แก่บุคคลผู้ถืออุบาสกศีล หรือศีล ๘ ได้เพียงวันหนึ่งคืนหนึ่ง หรือถือสามเณรสิกขา (ศีล ๑๐) ภิกษุสิกขา (ศีล ๒๒๗) โดยไม่ขาดตกบกพร่อง มีจิตมุ่งไปเกิด ณ แดนสุขาวดี เมื่อถึงกาลภรรษาภะ พระอมิตาภพุทธเจ้าพร้อมด้วยภิกษุบริวารจะเสด็จมารับ เมื่อไปอุบัติในดอกบัวตามกำหนดถึง ๗ วัน ดอกบัวจึงจะแบ่งบาน และเมื่อมีโอกาสได้ฟังธรรมบรรยายจากองค์พระอมิตาภะและภิกษุสงฆ์สาวกของพระองค์แล้ว ต้องใช้เวลาฟังถึงครึ่งปี จึงจะบรรลุพระอรหันต์ผล

ชั้นที่ ๖. ได้แก่บุคคลผู้มีความกตัญญูกตเวที เคารพบูชาบิดาอย่างดี มีมนุษยธรรม (คือ ถือศีลห้า) ประจำตน เมื่อถึงกาลใกล้ภรรษาและได้มีโอกาสลำดับตรับฟังเรื่องราวของสุขาวดีพุทธเกษตร และพุทธปฏิษานขององค์พระอมิตาภพุทธเจ้า และปรารถนาจะได้ไปเกิด ณ แดนสุขาวดี ก็อาจจะไปเกิด ณ แดนสุขาวดีได้ เมื่อเกิดในดอกบัวตามกำหนดครบ ๗ วัน ดอกบัวจึงแบ่งบานออก หลังจากนั้นจึงมีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระมหาโพธิสัตว์อัครสาวกทั้ง ๒ ขององค์พระอมิตาภะ ได้ลำดับพระธรรมเทศนาจากพระมหาโพธิสัตว์ทั้ง ๒ มีกำหนดล่วงไป ๑ ปี น้อยจึงจะบรรลุอรหันต์ผล

ชั้นที่ ๗. ได้แก่บุคคลผู้ก่อกรรมเลว - ชั่วช้า ไม่มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาปที่ตนได้กระทำแล้ว เมื่อเขาผู้หนึ่งได้ถึงกาลใกล้ภรรยา ได้ยินเสียงสร้อยเครื่อง - พระธรรม หรือโซ่ติดได้พบบัณฑิตมาสอน ให้ภาวนาพระนามของพระอมิตายพุทธเจ้า จะทรงบันดาลให้ภรรยาของพระองค์กับพระมหาโพธิสัตว์อัครสาวกทั้ง ๒ ไปรับ (เห็นได้เล็ดไปรับด้วยพระองค์เอง) เมื่ออุบัติในดอกบัวตูมแล้ว มีกำหนด ๗๗ วัน ล่วงไป ดอกบัวจึงจะแบ่งบาน และพระมหาโพธิสัตว์อัครสาวกทั้ง ๒ พระองค์ จักทรงเสด็จมาล้าง ล้างเวลาไป ๑๐ กัลป์ บุคคลผู้หนึ่งจึงจะได้เข้าสู่ปฐมภูมิแห่งโพธิสัตว์ (ปฐมภูมิแห่งโพธิสัตว์ก็คือ มุคตาภูมิ คือ มุ่งจะยังประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น ให้ถึงพร้อมความยินดีในการปราศจากทุกข์ของ - สรรพสัตว์ ในภพนี้มีทานบารมีเป็นใหญ่ คือ บำเพ็ญหนักในทาน)

ชั้นที่ ๘. คือบุคคลผู้ละเมียดต่อศีลทั้งปวง มีที่ไปเกิดแน่ ๆ คือ อบายภูมิ (เดรัจฉาน - เปรต - อสุรกาย - สัตว์นรก) เมื่อใกล้จะถึงกาลภรรยา จะมีกรรมนิมิต คตินิมิต เป็นที่น่าสะพึงกลัว แท้จริงได้อาศัยบัณฑิต ช่วยชี้แจงสร้อยเครื่องพระคุณของพระอมิตาย และความสวัสดีดังงามของแดนสุขชาติ กรรมนิมิตที่แลเห็นเป็นไฟนรกก็จะกลับกลายเป็น - ดอกบัว และดอกบัวนั้นจะมีภาพเปล่งกายของพระอมิตาย และพระมหาโพธิสัตว์อัครสาวก ทั้งสององค์มารับ เมื่อได้อุบัติในดอกบัวตูม ณ แดนสุขชาติแล้ว กาลเวลาล่วงไปนานถึง ๖ กัลป์ ดอกบัวจึงบานออก และมีโอกาสได้ฟังธรรมเสด็จมาจากพระมหาโพธิสัตว์ทั้งสองพระองค์ จักบังเกิดโพธิจิต ปฏิฐานแก่บุคคลผู้หนึ่ง โดยพลัน

ชั้นที่ ๙. ได้แก่บุคคลผู้ประกอบแต่ความเลวทรามต่ำช้ามากมาย ล้มคว่ำจะไปสู่ - อบายภูมิทั้ง ๔ (สัตว์นรก - เดรัจฉาน - เปรต - อสุรกาย) เมื่อทอผ้าใกล้ตายจะได้รับทุกข์ - ทรมาณมาก หากมีผู้มาตัดเทือนล้างล่อนให้ - ล้างรำลึกถึงพระอมิตายชั่ว ๑๐ ขณะจิต กรรมคดีย้ายก็จะกลายเป็นดอกบัวทองมาปรากฏ อยู่เบื้องหน้า และรับบุคคลนั้นไปเกิด ณ แดนสุขชาติ ครั้นได้อุบัติในดอกบัวตูมแล้วนานถึง ๑๒ มหากัลป์ ดอกบัวจึงจะแบ่งบานออก ได้รับธรรมรส จากพระมหาโพธิสัตว์ทั้ง ๓ พระองค์ แล้วโพธิจิตก็จะบังเกิดแก่บุคคลนั้น โดยพลัน (พระมหาโพธิสัตว์ทั้ง ๓ พระองค์ คือ ๑) พระอวโลกิเตศวร (พระเมฆกวณิม) ๒) พระมหาสัทธามปราปต์มหาโพธิสัตว์ ๓) พระกษัตริย์มหาโพธิสัตว์ ๔) พระมัญชุศรีมหาโพธิสัตว์ ๕) พระสมันตภัทมหาโพธิสัตว์ ๖) พระศรีอาริยมเหตตรัยมหาโพธิสัตว์ ๗) พระวัชรปราณีมหาโพธิสัตว์

ณ แดนสุขชาติพุทธเกษตรที่แสนวิเศษมีบรมลัสสลไมส์ เป็นแดนทิพย์ที่จะช่วยเสริมตักทักผู้ที่อยู่บนนั้นได้สำเร็จโพธิญาณ และเข้าสู่แดนพระนิพพานโลกชาติ ไม่ต้องหม่นเวียนกลับมาเกิดอีกแล้วนี้ มีองค์พระอมิตายพุทธเจ้า เป็นประธานปกครองดูแลอยู่ โดยมีพระมหาโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร (พระเมฆกวณิม) เป็นอัครสาวกเบื้องขวา และพระมหาสัทธามปราปต์มหาโพธิสัตว์เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย และยังมีพระมหาโพธิสัตว์องค์อื่น ๆ อีกมากมายล้นคำพรรณนาได้ มีพระอรหันต์สาวกนับจำนวนมิได้ และอิริยบุคคลในภุมิหรือระดับต่าง ๆ แยกต่างก่นออกไปมากมายตลึงเม็ดทรายในคงคาหนี

ที่เดียว (เรื่องเกษียรตีประวัตติ - คุณธรรมและ
รายละเอียดอื่นๆ ของพระมหาโพธิสัตว์ - พระ
อรหันตสาวกและปวงมหาเทพทั้งหลายที่มี
ในพระสูตรว่า ลัทธิอยู่ ณ แดนลัทธิ
ผู้เริ่มเรียนจะได้เข้ามาเรียนเรียง ให้ได้อ่าน
กันต่อไป ถ้าโอกาสอำนวยให้)

๕. ปกีสานกถา

ความเรียงเรื่อง "การฝังไปเกิดที่ลัทธิ -
พุทธเกษตร" ที่ข้าพเจ้าได้เริ่มเรียนจบลง
นี้ ขอให้ข้าพเจ้าได้เรียนเรียงจบลง
เลือกเพื่อนเขาประยชน์เกิด บุญเกิด -
จากการกระทำของข้าพเจ้าในครั้งนี้ ขอ
อานภาพแห่งบุญนี้ จงยังให้สรรพสัตว์
ทั้งหลายในโลกนี้จงไปเกิด ณ แดนลัทธิ -
พุทธเกษตรนี้ให้ทุกชีวิตด้วยเกิด และ
ทำยที่ลัทธิ ข้าพเจ้าใคร่ขอฝากเกิดไว้แก่
ผู้ที่ได้อ่านทุกท่านด้วยว่า

แม้ว่าได้รับแล้ว แต่ไม่รับเร่งดำเนินการ
แล้ว ก็เข้าลักษณะโง่ทวนที่ว่า -

- จุดหมายปลายทางนิยามเหลือเกิน
สำหรับผู้ที่ไม่มีใครตั้งมั่นแน่วแน่.....
- ความล้มเหลวผลตั้งตั้งใจยากยิ่งเหลือ
เกินสำหรับผู้ที่ไม่เริ่มลงมือกระทำ.....
- กาลเวลาอันง่อยอกนานมากเหลือเกิน
สำหรับผู้ที่ดำรงจิตตนด้วยความประมาท.....
- ปัญญาที่เกิดได้ยากยิ่งเหลือเกินสำหรับ
ผู้ไม่ตั้งใจเพ่งพิจารณา.....

แต่ถ้ารู้แล้ว รีบเร่งลงมือกระทำ
โดยทันที แล้วก็เข้ากับลักษณะโง่ทวน
ที่ว่า -

- จุดหมายน้อย ใกล้แค่มือเชื่อมสำหรับ
ผู้หัดตั้งมั่นไม่เหน็ดเหนื่อย.....
- กาลเวลามีเหลือเฟือเพียงพอสักสำหรับ
ผู้ดำรงตนด้วยความไม่ประมาท.....
- ผลสำเร็จเกิดได้แน่นอนสำหรับผู้ที่
ที่จะลงมือกระทำ.....
- ปัญญาอันเพิ่มพูนได้เสมอตลอดเวลา
สำหรับผู้ที่ตั้งใจเพ่งพิจารณา.....

และในท้ายสุดก็คือ

ข้าพเจ้าขอขอบน้อมคารวะต่อองค์พระ
อมิตายพุทธเจ้า และองค์สาวกมหาโพธิ
สัตว์ทั้งล่องพระองค์ ซึ่งอยู่ ณ แดนลัทธิ
พุทธเกษตรทางภาคพื้นพิภพตะวันตก
ที่อยู่เคียงเกล้า.

อิมุตติธรรม....

